

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VZDĚLÁVANÍ DOSPĚLÝCH V REGIONU PŘÍBRAM

Autor práce: Hana Ovčičková

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Lenka Havelková

Katedra: Katedra společenských věd

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce PhDr. Lence Havelkové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

OVČIČKOVÁ, H. *Vzdělávání dospělých v regionu Příbram : bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011, 66 s.
Vedoucí bakalářské práce : PhDr. Lenka Havelková.

Klíčová slova: andragogika, celoživotní vzdělávání, další vzdělávání, lidský kapitál, rekvalifikace

Bakalářská práce se zabývá vzděláváním dospělých v regionu Příbram. První část vychází z analýzy odborné literatury a pramenů a definuje základní pojmy vzdělávání dospělých. Tato analýza podrobně popisuje systém vzdělávání v ČR. Druhá část se věnuje jednotlivým možnostem vzdělávání dospělých v regionu Příbram a popisuje strukturu vzdělávání. Současně uvádí konkrétní instituce, kde je možné určité vzdělání absolvovat. Ve třetí části je prezentován metodický nástroj pro vzdělávání dospělých. Aktuálně popisuje všechny možnosti vzdělávání v regionu Příbram. Začíná u možnosti dokončení základního vzdělání, zahrnuje dálkové studium středních škol, nástavbové studium a také studium bakalářských a magisterských oborů. Zabývá se kvalifikačními kurzy, rekvalifikacemi na úřadu práce a v neposlední řadě také nabídkou Evropských sociálních fondů.

ABSTRACT

OVČIČKOVÁ, H. *Adult Education in Příbram Region : Bachelor Thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 66 p.
Supervisor : PhDr. Lenka Havelková.

Key words: adult education, lifelong learning, further education, human capital, retraining

The Bachelor Thesis deals with adult education in Příbram region. The first part goes from analysis of professional literature and sources and it defines basic concepts of adult education. This analysis closely describes the system of education in the Czech Republic. The second part pursues particular opportunities of adult education in Příbram region and describes the structure of education. It also names the concrete organizations, where it is possible to take a course. In the third part presents a methodical tool for adult education. It currently describes all opportunities of education in Příbram region. It begins with opportunities to complete primary education, includes distance secondary learning, follow-up learning and also tertiary education – bachelor degrees and master degrees. It deals with retraining courses, retraining at Labour Office and last but not least with offer of the European Social Fund.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH V ČR	10
2.1 Celoživotní vzdělávání a učení	10
2.2 Vzdělávání dospělých	12
2.2.1 Historie vzdělávání dospělých v ČR	13
2.3 Andragogika	14
2.4 Další vzdělávání	15
2.4.1 Úplné kvalifikace dalšího vzdělávání	16
2.4.2 Dílčí kvalifikace dalšího vzdělávání	16
2.5 Zájmové vzdělávání dospělých	16
2.5.1 Rysy zájmového vzdělávání	17
2.5.2 Typy zájmového vzdělávání	18
2.6 Podnikové vzdělávání	19
2.6.1 Metody podnikového vzdělávání	20
2.6.2 Druhy podnikového vzdělávání	21
2.7 Distanční vzdělávání	23
2.8 Vzdělávání seniorů	24
2.9 Lidský kapitál	25
2.9.1 Základní složky lidského kapitálu	26
2.9.2 Struktura nabídky vzdělávacích akcí podle poskytovatelů v ČR	27
3 NABÍDKA VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH V REGIONU PŘÍBRAM	31
3.1 Primární vzdělávání	32
3.2 Sekundární vzdělávání	32
3.3 Terciární vzdělávání	34
3.4 Rekvalifikační kurzy	35
3.5 Evropský sociální fond	38
3.6 Konzultační střediska	40
4 METODICKÝ NÁSTROJ PRO VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH	41
4.1 Dokončení základního vzdělání	41
4.2 Akreditovaný kvalifikační kurz	43
4.3 Střední odborné vzdělání	44

4.4	Nástavbové studium	45
4.5	Vyšší odborná škola	48
4.6	Bakalářský studijní program	48
4.7	Magisterské studium	51
4.8	Rekvalifikace Úřadu práce Příbram	52
4.9	Evropský sociální fond na Úřadu práce Příbram	53
4.10	Další vzdělávání organizované VŠERS, o. p. s.	55
4.11	Konzultační středisko.....	57
ZÁVĚR		59
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		61

ÚVOD

Téma bakalářské práce Vzdělávání dospělých v regionu Příbram bylo vybráno zejména z důvodu své aktuálnosti. V období hospodářské krize se musí zaměstnanci i zaměstnavatelé daleko více snažit, aby uspěli ve velké konkurenci. Jenom vzdělaní a adaptabilní lidé mohou pružně reagovat na všechny změny, které s sebou toto složité období přináší.

Rozmach vzdělávání dospělých je reakcí na historické a společenské změny moderních společností. V různých epochách a společenských podmínkách se názory na význam a úlohu vzdělávání dospělých měnily. Specifický je i vývoj českého vzdělávání dospělých. Člověk, i dospělý, se vždy učil, protože musel reagovat jak na své vlastní biografické a vývojové změny, tak i na měnící se společenskou situaci. Největší nutnost učení vzniká vždy v období společenských změn a krizí.

Praxe vzdělávání dospělých se dnes rozvíjí neobyčejně bouřlivě, což platí v současnosti především pro vzdělávací politiku a pro impulzy vycházející z různých sociálních a vzdělávacích programů EU. Evropský sociální fond je nejstarší ze sociálních fondů a ČR se podílí na využívání prostředků z tohoto fondu od svého vstupu do EU v roce 2004. Jeho hlavním posláním je rozvíjet zaměstnanost, snižovat nezaměstnanost a také rozvoj trhu práce a lidských zdrojů.

Vzdělávání dospělých je neodmyslitelnou součástí celoživotního vzdělávání. Cílem je dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů v rámci rekvalifikace, specializačních kurzů, které mohou kromě firem nabízet i vysoké školy a univerzity. Nadále platí, že klíčovou roli při poskytování dalšího vzdělávání mají zaměstnavatelé. Podnikové vzdělávání mění poznatky a dovednosti zaměstnanců, vede ke zvýšení efektivity pracovního výkonu a také k vytvoření podmínek pro rozvoj osobního i profesního potenciálu pracovníků.

Jednotlivci zdokonalují svoje dovednosti a vědomosti investicemi do svého lidského potenciálu, tak zkvalitňují své lidské zdroje a následně zvyšují své peněžní příjmy.

Z tohoto jasně vyplývá, že současná moderní společnost se bez systému dalšího vzdělávání nemůže obejít a je tedy nutné se touto oblastí intenzivně zabývat, neboť představuje jeden z nástrojů rozvoje a pokroku celé společnosti.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je charakterizovat a zhodnotit systém vzdělávání dospělých v příbramském regionu a následně na základě syntézy získaných znalostí vytvořit metodický nástroj, který bude sloužit zájemcům o vzdělávání dospělých v regionu Příbram. Zájemci v něm naleznou potřebné informace o možnostech dokončit kombinovanou formou základní vzdělání, kde vystudovat střední odbornou školu a kde je možné navštěvovat nástavbové studium. Dozví se zde také o možnostech dálkového studia bakalářských a magisterských oborů. Metodický pokyn dále přiblíží nabídku Úřadu práce Příbram v oblasti rekvalifikací a v oblasti využití finančních prostředků Evropského sociálního fondu, neboť činnost úřadu práce není pouze zprostředkovat zaměstnání, ale poskytnout i možnost rekvalifikace uchazečům a zájemcům o zaměstnání a dále nabídnout příležitost pro firmy, aby využily dotační programy k získání vzdělanějších zaměstnanců.

Dílčím cílem bakalářské práce je rovněž charakterizovat inspirativní současné metody při rozvoji a vzdělávání pracovníků, jakými je například e-learning, e-development, outdoorové programy, workshop a tyto aktuální a perspektivní možnosti vzdělávání podrobněji popsat a vyhodnotit jejich dopady.

Dalším dílčím úkolem bakalářské práce je na základě analýzy vysvětlit pojem vzdělávání dospělých, popsat jej a začlenit do současného vzdělávacího systému ČR. Na základě literární rešerše si bakalářská práce klade za cíl definovat pojmy andragogika, další vzdělávání, zájmové a občanské vzdělávání dospělých, profesní vzdělávání, distanční vzdělávání, vzdělávání seniorů a charakterizovat lidský kapitál.

Bakalářská práce bude vycházet z analýzy odborné literatury a pramenů. K analýze činnosti úřadu práce v oblasti rekvalifikace, ke konkrétnímu využití Evropského sociálního fondu a jeho Operačních programů Lidské zdroje a zaměstnanost a Vzdělávání pro konkurenceschopnost bude použita metoda ústního dotazování - interview s odborníkem na základě řízeného rozhovoru. Tato metoda bude rovněž použita k analýze možností dokončení základního vzdělání.

2 SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH V ČR

2.1 Celoživotní vzdělávání a učení

V posledních desetiletích, jak uvádí PRŮCHA¹, se ve vzdělávací politice v celosvětovém měřítku prosazuje koncepce, že lidé se musí učit a vzdělávat v průběhu celého života. Nejde o prodlužování povinné školní docházky či o rozšiřování stávajících vzdělávacích systémů. Jde o zásadně nový pohled na roli vzdělávání pro jednotlivce a veškeré lidstvo. Ekonomické a jiné důvody vedou k tomu, aby se vzdělávání stávalo dostupným pro všechny občany v kterémkoli věku, a to v souladu s jejich potřebami a zájmy. K tomu je také nutno vytvářet motivaci lidí k celoživotnímu učení. Idea celoživotního vzdělávání předpokládá, že se bude uskutečňovat v dlouhodobé perspektivě, ve směru k **učící se společnosti**. K realizaci ideje celoživotního vzdělávání dnes významně přispívá na jedné straně zpřístupňování předškolní výchovy, sekundárního a terciárního vzdělávání, na druhé straně různé formy dalšího vzdělávání a vzdělávání dospělých. Těmto trendům je věnováno mnoho dokumentů UNESCO, OECD, EU, Rady Evropy. V ČR je součástí **Národního programu rozvoje vzdělávání**.

Celoživotní vzdělávání zpravidla dělíme do tří základních etap:

- předškolní výchova,
- školní vzdělávání,
- vzdělávání dospělých.

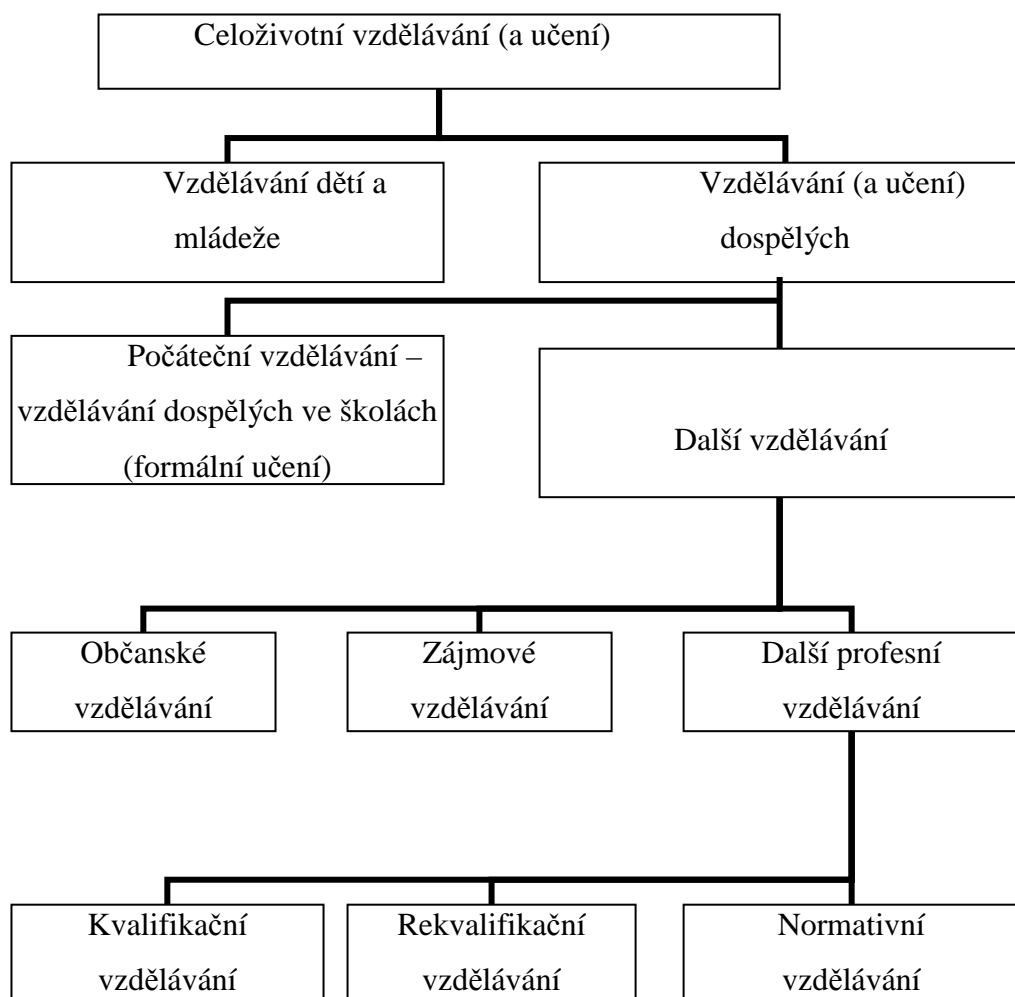
Celoživotní učení je podle VETEŠKY a TURECKIOVÉ² v dnešní době vnímáno jako nezbytný proces vedoucí k aktivní zaměstnanosti a uplatnění se jedince na trhu práce. Státy Evropské unie včetně České republiky se tímto klíčovým problémem zabývají a určují efektivní rámec pro podporu ekonomických, sociálních a školských reforem. Ve vyspělých zemích byly zásady celoživotního učení přijaty v rovině politické. EU doporučila svým členským státům rozvíjet svoje národní strategie pro celoživotní učení. Tato politická opatření mají umožnit všem občanům aktivně se zapojit do procesu učení, včetně zvýšení investic do tohoto projektu.

¹ PRŮCHA, J. et al. *Pedagogický slovník*. Praha, 2003, s. 28.

² VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ M. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha, 2008, s. 13 - 18.

Vzdělávání musí obsahovat studium multikulturních vztahů, pozitivních a negativních dosahů ekonomického vývoje, ekologie a principů demokracie. Musí také zahrnovat takové vzdělávací strategie, které sázejí na týmovou práci a na spolupráci s prostředím, které je dotčeno problémy, jež mají být řešeny.³

Schéma 1: Vzdelávání dospělých v kontextu celoživotního vzdelávání⁴

Celoživotní učení je v rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady EU, kterým se zavádí akční program v oblasti celoživotního učení definováno jako „veškeré všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání a odborná příprava, neformální vzdělávání a informální učení v průběhu života, jejichž výsledkem je zdokonalení znalostí,

³ BERTRAND, Y. *Soudobé teorie vzdelávání*. Praha, 1998, s. 227-228.

⁴ TURECKIOVÁ, M. Podnikové vzdelávání. In PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. Praha, 2009, s. 509.

dovedností a schopností v osobní, občanské, sociální nebo se zaměstnáním související perspektivě.“⁵

2.2 Vzdělávání dospělých

Vzdělávání dospělých definuje PRŮCHA⁶ „jako komplexní soubor institucionálně organizovaných a individuálních aktivit, které nahrazují, doplňují, inovují nebo jinak obohacují počáteční vzdělání dospělých osob a jež rozvíjejí znalosti a dovednosti, hodnotové postoje, zájmy i jiné osobní a sociální kvality, potřebné pro plnohodnotnou práci i mimopracovní život.“

BOČKOVÁ⁷ v této souvislosti za dospělou osobu považuje člověka, který dovršil 15 let věku a nepokračuje v přípravě na vstup do prvního zaměstnání studiem ve školském systému. Za účastníka vzdělávání dospělých lze považovat:

- osoby, které se zapsaly do nějaké vzdělávací akce (důležitá je evidence, účastníkem je ten, kdo je zapsán);
- osoby, které se zapojily do učení v jakékoli formě (např. studiem knih), významný je zde proces učení se, sebevzdělávání, účastníkem je ten, kdo se učí. Nemusí být nikde evidován.

V našich podmínkách jednoznačně převažuje první přístup, neboť umožňuje vést evidenci účasti a statistické zpracování. Nevypovídá však přesně o tom, kolik dospělých členů naší společnosti se skutečně učí.

Vzdělávání dospělých nastupuje po ukončení systematického školního vzdělávání, po vstupu do praktického života. Celoživotního vzdělávání zahrnuje rozsáhlý časový úsek, týká se nejdelšího životního období člověka. Neznamená to samozřejmě, že v období dospělosti se lidé musí stále a především organizovaně vzdělávat.

Dospělí lidé pokračují ve vzdělávání z různých důvodů. Nejčastěji se jedná o **následující motivy**:

⁵ VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ M. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha, 2008, s. 13.

⁶ PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. Praha, 2009, s. 477.

⁷ BOČKOVÁ, V. Vzdělávání dospělých. In PRŮCHA, J. *Pedagogická encyklopedie*. Praha, 2009, s. 478 - 482.

- Profesní růst,
- společenský prospěch,
- vnější očekávání,
- společenské kontakty,
- únik/stimulace,
- poznávací potřeby a zájmy.

Vzdělávání dospělých může být chápáno jako etapa celoživotního vzdělávání, součást vzdělávací soustavy a také jako proces vzdělávání. Jeho problematika je u nás teoreticky ukotvena v andragogice. Teorie vzdělávání dospělých představuje relativně nejpropracovanější část tohoto oboru. Rozvíjí se systematicky od druhé světové války. Narůstající požadavky na rozvoj praxe vzdělávání dospělých vyvolaly potřebu nových organizačně administrativních opatření a současně i tlak na utváření teorie oboru.

2.2.1 Historie vzdělávání dospělých v ČR⁸

BEDNAŘÍKOVÁ podrobně popisuje vývoj vzdělávání dospělých. Uvádí, že kromě zavedení písma hlaholice a šíření křesťanství, měl příchod učenců **Cyrila a Metoděje** na Velkou Moravu v roce 863 i velký lidově-výchovný a kulturní význam pro vzdělávání dospělých u nás. Pro středověký vývoj vzdělávání dospělých v Českých zemích je nejdůležitější osobnost **Komenského**, který Čechy v tomto směru celosvětově proslavil. Za Rakousko-Uherska v českých zemích zaznamenalo největší rozmach vzdělávání dospělých až v 19. století v souvislosti s mohutným obrozeneckým proudem, o který se zasloužili **J. Dobrovský, J. Jungmann, F. Palacký a J. E. Purkyně**.

V roce 1830 byla ustavena **Malice česká**, která popularizovala národní vědu a kulturu. Vzdělávací centra zakládaly i politické strany.

Dělnické akademii, jejímž spoluzakladatelem byl T. G. Masaryk, patří významné místo v dějinách českého vzdělávání. Vzdělávací působení univerzitních učitelů na širokou veřejnost zajišťovaly **University pro lid**, tělovýchovné hnutí pro dospělé probíhalo v klubech a svazech, např. **Sokol, Orel**.

⁸ BEDNAŘÍKOVÁ, I. *Kapitoly z andragogiky 1*. Olomouc, 2006, 32 - 35.

Po 1. světové válce vzniká klerikální **Lidová akademie**. Legislativně ovlivnil vzdělávání dospělých zákon č. 67 z roku 1919, organizovaly se kurzy občanské výchovy a to mělo za následek rozvoj občanského vzdělávání. Od roku 1919 vznikají také **lidové školy**. Ty jsou orientovány na všeobecné vzdělávání a na praktické profesní dovednosti. Znamenaly často **druhou vzdělávací šanci pro sociálně slabé**. V roce 1936 vznikla **Socialistická akademie**. Jednalo se vlastně o vyšší odborné školy.

Propracované **Baťovy školy práce** poznamenaly meziválečný vývoj. Šlo vlastně o systém podnikového vzdělávání, které vedlo ke zvyšování produktivity práce. Po roce 1948 bylo organizování podnikového vzdělávání součástí kolektivních smluv. U všech větších podniků od roku 1966 fungovaly **závodní školy práce**. Organizace vzdělávání dospělých byla součástí **centrálního plánování**, až do roku 1989 byla dobře organizovaná. Po roce 1989 se vzdělávání dospělých podřídlu mechanismu nabídky a poptávky. Do jisté míry převzala koordinaci vzdělávání **Asociace institucí vzdělávání dospělých (AIVD) a Česká asociace distančního univerzitního vzdělávání (ČADUV)**. Kromě rekvalifikačního vzdělávání se v naší zemi na rozdíl od všech vyspělých evropských zemí rozvíjí vzdělávání dospělých bez přispění státu.

2.3 Andragogika

Andragogiku definuje BENEŠ⁹ jako vědní a studijní obor zaměřený na veškeré aspekty vzdělávání a učení se dospělých. Existují rozdílná pojetí andragogiky. V našem pojetí je andragogika specifická součástí věd o výchově, vzdělávání a vyučování. Použití termínu andragogika není prozatím v našem prostředí všeobecně rozšířeno, i když se tato situace výrazně mění. Ani v jiných zemích se pojem andragogika většinou neprosadil, používá se spíše výraz vzdělávání dospělých, další vzdělávání atd.

Jak uvádí PRŮCHA¹⁰, „andragogika je teorie **vzdělávání dospělých**, která se vyvíjí jako samostatný vědní obor vedle klasické pedagogiky. A **studijní obor** připravující specialisty pro práci v oblasti vzdělávání dospělých, personalistiky, řízení lidských zdrojů aj.“

⁹ BENEŠ, M. *Andragogika*. Praha, 2008, s. 11-13.

¹⁰ PRŮCHA, J. et al. *Pedagogický slovník*. Praha, 2003, s. 17.

V ČR vedlo po roce 1989 k jeho zavedení hlavně rozhodnutí akreditační komise MŠMT, která potvrzuje systém studijních, doktorandských a habilitačních oborů na vysokých školách. Hlavním úmyslem bylo odlišení od dřívějšího, politicky zdiskreditovaného označení výchova a vzdělávání dospělých.

PLAMÍNEK¹¹ popisuje vzdělávání jako **organizované učení**, tedy záměrné osvojování nového, obvykle spojené s nějakými tematickými cíli a formálními pravidly. Učení definuje jako **osvojování nového**.

Při vzdělávání dospělých je lidská situace složitější než na základní či střední škole. Moderní vzdělávací programy považují účastníky vzdělávání za rovnocenné partnery, se kterými učitel spolupracuje na dosažení cílů vzdělávání.

2.4 Další vzdělávání

Tento termín má široký význam a zahrnuje různé formy vzdělávání a profesní přípravy osob, které již prošly nějakým stupněm formálního školního vzdělávání. Rozlišujeme další vzdělávání pracovníků spojené se zaměstnáním, ve kterém lidé získávají znalosti nebo nové dovednosti pro současné nebo budoucí povolání, k zvýšení svých příjmů a možností uplatnění na trhu práce. Probíhá jednak v institucích **podnikového vzdělávání**, jednak jako **rekvalifikační vzdělávání** určené pro nezaměstnané nebo osoby bez kvalifikace. Dále rozlišujeme studium ve středních a vysokých školách při zaměstnání, rozvíjející se jako **nástavbové nebo dálkové studium**.¹²

Další vzdělávání upravuje zákon číslo 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání¹³. Zákon upravuje systém ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, kvalifikace, kvalifikační a hodnotící standardy, Národní soustavu kvalifikací, pravidla udělování autorizace, práva a povinnosti účastníků dalšího vzdělávání.

¹¹ PLAMÍNEK, J. *Vzdělávání dospělých*. Praha, 2010, s. 13–19.

¹² PRŮCHA, J. et al. *Pedagogický slovník*. Praha, 2003, s. 36.

¹³ Česko. Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 110/2007 Sb., č. 362/2007 Sb., č. 223/2009 Sb. a č. 227/2009 Sb. s. 334-348.

2.4.1 Úplné kvalifikace dalšího vzdělávání

Dalším vzděláváním se podle zákona rozumí vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním. Mezi počáteční vzdělávání patří předškolní, základní, vyšší odborné, střední vzdělávání a studium v akreditovaných studijních programech uskutečňovaných vysokými školami nebo jejich součástmi.

Na základě dalšího vzdělávání je možné získat buď **úplné** nebo **dílčí kvalifikace**. Získání úplné kvalifikace pro určité povolání se potvrzuje dokladem o řádném ukončení příslušného akreditovaného studijního programu uvedeného v Národní soustavě kvalifikací, dále dokladem o dosažení příslušného stupně vzdělání, vykonáním závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky nebo absolutoria v konzervatoři.

Seznam úplných kvalifikací uznávaných na území České republiky schvaluje MŠMT a zveřejňuje je v **Národní soustavě kvalifikací**.

2.4.2 Dílčí kvalifikace dalšího vzdělávání

Dílčí kvalifikace uznávané na území ČR schvaluje MŠMT s ohledem na potřeby trhu práce a také je zveřejňuje v Národní soustavě kvalifikací. Dílčí kvalifikace dosažená v systému dalšího vzdělávání se ověřuje zkouškou před autorizovanou osobou. Dokladem potvrzujícím úspěšné vykonání zkoušky je **osvědčení**. Je veřejnou listinou.

Národní soustava kvalifikací je vedena a zveřejňována státní příspěvkovou organizací **Národní ústav odborného vzdělávání** v Praze v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. V Národní soustavě kvalifikací jsou uváděny například tyto údaje: název a číselné označení kvalifikace, určení, kterého povolání se kvalifikace týká atd.

2.5 Zájmové vzdělávání dospělých

V **Národním programu rozvoje vzdělávání** v ČR, v tzv. Bílé knize¹⁴ je prezentováno zájmové vzdělávání jako souhrn výchovně vzdělávacích, poznávacích

¹⁴ *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice* [on line]. 2001 [cit. 2010-12-01]. Dostupný z WWW:<<http://www.msmt.cz/file/88?highlightWords=b%ED1%E1+kniha>>.

rekreačních a dalších systematických, ale i jednorázových činností a aktivit, směřujících k účelnému a efektivnímu naplnění volného času a umožňující získat vědomosti a dovednosti mimo organizovanou výuku.

Jak uvádí ŠERÁK¹⁵, účast v těchto aktivitách předpokládá alespoň základní sumu vědomostí a dovedností z daného oboru, přičemž podněty, s kterými je účastník konfrontován, ho často podnětují k účasti na dalším rozvoji. Zájmové vzdělávání dospělých zahrnuje širokou oblast organizované i individuální edukace podle osobních zájmů a potřeb.

Nasyčení těchto zájmů může probíhat následujícími způsoby:

- Sebevzděláváním, sebeřízeným učením za podpory relevantních informačních zdrojů (odborná literatura, internet apod.),
- ve formální nebo neformální organizaci, specializující se na vzdělávání v dané oblasti zájmu,
- v rámci nebo za pomoci formální či neformální organizace, která se na poskytování nabídky zájmového vzdělávání přímo nespecializuje, přesto svou činností vytváří výchovně podnětné prostředí, umožňující jedinci vzdělávat se,
- kombinací výše uvedených přístupů, tj. sebevzděláváním doprovázeným odbornou pomocí institucí i jednotlivců.

Zájmové vzdělávání dospělých můžeme rozdělit na:

- Individuální nebo skupinové,
- organizované nebo neorganizované.

2.5.1 Rysy zájmového vzdělávání

Charakteristickým rysem, který oblast zájmového vzdělávání odlišuje od většiny ostatních, je především **dobrovolnost a neformálnost**. Dospělý účastník si volí vzdělávání podle vlastních preferencí. Nejde zde o učení pro instituce a certifikáty, ale

¹⁵ ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha, 2009, s. 49-55.

o uspokojení individuálních zájmů jedince. Dalším typickým znakem je orientace ke sféře **volného času**, neboť zapojením do zájmového vzdělávání měníme i svůj dosavadní způsob trávení volného času. **Šíří a pestrostí** nabídky patří zájmové vzdělávání mezi nejvíce různorodé oblasti vzdělávání vůbec. Typická je i **svoboda výběru**. Konkrétní zaměření a vůbec účast na zájmovém vzdělávání mohou být podníceny různorodými motivy, neopomenutelnou podmínkou je silná vnitřní motivace účastníků. Důležitým aspektem je **vlastní aktivita**, při níž se seberozvoj stává nedílnou součástí individuálního životního stylu. Významným hlediskem je i **otevřenost** celého systému pro široké vrstvy obyvatelstva. Zájmové vzdělávání je úzce propojeno s dalšími segmenty vzdělávání dospělých, včetně profesního, které se navzájem úzce ovlivňují.

Hlavním cílem výchovy a vzdělávání má být všestranně a harmonicky rozvinutá osobnost, relativně samostatná a plně zapojená do společenských vztahů. Smyslem zájmového vzdělávání je především vyčerpání plného potenciálu volného času. Každému jedinci by měla být poskytnuta příležitost tvůrčím způsobem se zaměřením na vlastní rozvoj využít svůj volný čas.

2.5.2 Typy zájmového vzdělávání

Zájmové vzdělávání je charakterizováno nebyvalou obsahovou multiplicitou, jak popisuje ŠERÁK¹⁶:

Kulturní a estetická výchova přispívá k rozvoji intelektuální, emocionální i morální úrovně každého občana a plní v tomto smyslu i výchovně-vzdělávací funkci. **Pohybová a sportovní výchova** je specifickou formou, využívá pohybových aktivit k tělesné přípravě pro životní praxi, optimalizaci tělesného stavu a k rozvoji osobnosti. Může nabývat podoby tělesné výchovy, sportu nebo pohybové rekreace. **Cestování a turistika** je aktivní pohybová a kulturně-poznávací činnost zaměřená na uspokojování potřeb reprodukce fyzických a duševních sil člověka ve formě odpočinku, poznávání, léčení, rozptýlení, zábavy.

¹⁶ ŠERÁK, M. Zájmové vzdělávání mládeže a dospělých. In PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. Praha, 2009, s. 506.

Zdravotní výchova je zaměřena na rozvoj celkové zdravotní uvědomělosti, popularizaci základních principů fyzické i duševní hygieny, základy zdravé výživy a zdravého životního stylu a na zdravotní prevenci.

Environmentální výchova působí na populaci za účelem přenášet informace a napomáhat vytvářet vhodné hierarchie hodnot a pozitivní postoje v systému člověk-společnost-příroda. Ideálním deklarovaným cílem tohoto působení je rozvinout znalosti a návyky občanů tak, aby pochopili tyto vzájemné vztahy a uvědomili si nutnost aktivního zapojení a osobního přínosu každého jednotlivce.

Vědecko-technické vzdělávání vychází z aktuálních trendů a z poznatků moderní vědy. Cílem je rozvoj poznávání skutečnosti prostřednictvím vědy, prohlubování vědomostí a dovedností, popularizace a uvádění nových poznatků do každodenního života.

Jazykové vzdělávání je požadavkem globalizované společnosti, kdy zvládnutí alespoň jednoho světového jazyka je považováno, především z hlediska profesního uplatnění, za naprostou nutnost.

Náboženská a duchovní výchova církve a dalších institucí náboženského a duchovního charakteru je přirozeně orientována do sféry náboženství. Kromě činnosti tradičních církví sem patří i aktivity netradičních církví, duchovních spolků a podobně zaměřených organizací. Cílem je snaha soustředit se na duchovní rozměr lidského života.

2.6 Podnikové vzdělávání

V pedagogickém slovníku definuje PRŮCHA¹⁷ podnikové vzdělávání jako „vzdělávání organizované zaměstnavateli za účelem zvyšování nebo prohlubování kvalifikace zaměstnanců nebo jejich rekvalifikace. Je organizováno buď v podniku jako interní, vnitropodnikové vzdělávání uskutečňované ve vlastním zařízení, nebo mimo podnik externě, na objednávku ve specializovaném vzdělávacím zařízení nebo škole. Realizuje se kratšími formami jako je školení, výcvikové kurzy aj. nebo dlouhodobějším studiem. Podnikové vzdělávání je tedy součástí dalšího vzdělávání. V ČR a v zahraničí nastal v posledních letech enormní rozvoj podnikového vzdělávání.“

¹⁷ PRŮCHA, J. et al. *Pedagogický slovník*. Praha, 2003, s. 167.

V pedagogické encyklopedii definuje TURECKIOVÁ¹⁸ „podnikové vzdělávání jako **souhrn vzdělávacích aktivit** zajišťovaných podnikem se záměrem doplnit, rozšířit, prohloubit, zvýšit nebo změnit kvalifikační strukturu pracovníků a odstranit tak rozdíl mezi aktuální kvalifikací pracovníků a požadavky, které na ně klade výkon pracovních činností.“

Podniky v dnešní dynamické době, kdy sílí globalizační tendence, potřebují kvalitní strategii, která jim pomůže k úspěchu na vysoce konkurenčních trzích. Nedílnou součástí takové strategie je i její zajištění ze strany lidských zdrojů.¹⁹

Do této oblasti podniky investují značné prostředky, proto hledají vhodné přístupy k efektivnímu rozvoji potenciálu vlastních lidí a zajímají se o vyhodnocování těchto financí.²⁰

Podnikové vzdělávání v praxi zajišťuje nejčastěji personální útvar. Jde o investici do rozvoje lidí v organizaci a pokud se uskutečňuje efektivně, napomáhá získat, rozvinout a udržet v organizaci vysoce kvalifikované a motivované pracovníky. Vede k rozvoji výkonnosti a efektivity. To posiluje konkurenceschopnost podniku jako celku a rozvíjí uplatnitelnost pracovníků v rámci mobility pracovní síly.

2.6.1 Metody podnikového vzdělávání

KOUBEK²¹ metody vzdělávání rozděluje do dvou základních skupin:

1. Metody vzdělávání na pracovišti (*on the job*), na konkrétním pracovním místě, při vykonávání běžných pracovních povinností, které jsou vhodnější u vzdělávání dělníků. Patří sem například: instruktáž při výkonu, rotace práce (*cross training*), koučování (*coaching*) nebo mentorování (*mentoring*).

2. Metody vzdělávání mimo pracoviště (*off the job*) jsou vhodnější u vzdělávání manažerů a specialistů. K takovým metodám patří: přednáška, demonstrace, koučování, samostudium, workshop, brainstorming, diskuse, seminář,

¹⁸ TURECKIOVÁ, M. Podnikové vzdělávání. In PRŮCHA, J. *Pedagogická encyklopedie*. Praha, 2009, s. 508-513.

¹⁹ NORDSTROM, K., RIDDERSTRALE, J. *Funky business*. Praha, 2005, s. 121.

²⁰ VODÁK, J., KUCHARČÍKOVÁ, A. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. Praha, 2007, s. 16.

²¹ KOUBEK, J. *Řízení lidských zdrojů*. Praha, 1997, s. 250.

případová studie, hraní rolí, učení akcí, manažerské hry, bzučící skupiny, diagnosticko-výcvikový program (*assessment centre*), vůdcovství (*leadership*) atd.

2.6.2 Druhy podnikového vzdělávání

Podle VODÁKA a KUCHARČÍKOVÉ²² vyšší efektivitu vzdělávání lze dosáhnout kombinací následujících metod: přednášky, semináře a tréninku.

Přednášky jsou verbální prezentací určitého tématu. Předávají velké množství informací spíše větším skupinám. Při přednáškách chybí možnost vzájemné interakce přednášejícího s účastníky, jsou orientovány na zdokonalování vědomostí. Z hlediska uchování informací nejsou příliš efektivní.

Semináře jsou zaměřeny na výměnu informací a názorů účastníků na předem známé téma. Podporují rozvoj myšlenek, výhodou je zpětná vazba. Kvalita učení zde závisí na vědomostní úrovni účastníků.

Trénink má za cíl aktivní získávání dovedností a způsobilostí. Je jednou z forem zážitkového učení. Vychází ze skutečnosti, že pokud si lidé něco vyzkoušejí, mnohem více a rychleji se to naučí. Účastníci jsou aktivizováni formou skupinových prací, manažerských her, hraním rolí atd. Součástí tréninku je poskytování zpětné vazby a vyhodnocování uskutečňovaných aktivit.

Kurzy rozděluje HRONÍK²³ na **katalogové, e-learningové a e-development.**

Katalogové kurzy poskytují většině lidí potřebné základní dovednosti. Ve velkých firmách existují již řadu let. Jsou nejčastěji členěny podle osnovy:

- Odborné kurzy,
- měkké dovednosti,
- IT školení,
- jazyková školení,
- školení povinná ze zákona.

²² VODÁK, J., KUCHARČÍKOVÁ, A. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. Praha, 2007, s. 97 – 100.

²³ HRONÍK, F. *Rozvoj a vzdělávání pracovníků*. Praha, 2007, s. 124, 198 - 209.

E-development obsahuje minimum „hotových informací“. Informace, ze kterých se stávají znalosti, vnáší do kurzu především účastník sám. Jeho zaměření je na úzce vymezené kompetence např. prodejní dovednosti. Trvá obvykle déle než jeden měsíc, zpravidla jeden rok.

E-learningové kurzy (elektronické vzdělávání) jsou součástí standardizovaného přístupu ke vzdělávání, do jejich programu na dané téma už byly poznatky vloženy. Jsou přesně zacíleny, uplatňují se v krátkodobém časovém horizontu, okolo jednoho měsíce.

E-learning²⁴ je takový typ učení, při němž získávání a používání znalostí je distribuováno a usnadňováno elektronickými zařízeními. Může zahrnovat ucelené učební kurzy nebo menší stavebnicové učební moduly anebo jen relativně malá učební témata. Používá se především v distančních a kombinovaných formách vysokoškolského studia, v podnikovém vzdělávání, při rekvalifikačních kurzech.

Outdoorové programy jsou v posledních letech velmi populární. Tato metoda se odehrává v jiném prostředí a emoce se zde projevují koncentrovanějším způsobem. Prostředím pro tyto programy není jen příroda, ale vše, co se vymyká pracovnímu místu či učebně. Programy mohou být pojaty jako divadelní představení, kamenosochařská dílna atd. Přináší vysokou míru novosti a subjektivně prožívaného rizika.

Nejčastější zaměření outdoorových programů je:

- Teambuilding,
- leadership,
- change management,
- sebepoznání.

Workshop²⁵ je populární metoda určená k prodiskutování konkrétních situací a hledání možných přístupů k jejich pozitivnímu zvládnutí. Používá se při trénování komunikačních a manažerských dovedností. Přináší vysokou míru novosti a subjektivně prožívaného rizika.

²⁴ PRŮCHA, J. et al. *Pedagogický slovník*. Praha, 2009, s. 66 – 67.

²⁵ VODÁK, J., KUCHARČÍKOVÁ, A. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. Praha, 2007, s. 99.

Poradenství ²⁶ má za cíl navrhnout řešení konkrétní reálné kauzy či situace. Při konzultacích se předpokládá, že se setkávají odborníci na proces a obecné záležitosti (poradci, konzultanti) s odborníky na věc a specifika daného prostředí (lidé z firmy) a že **společně** přijdou na řešení, na která by nepřišly obě skupiny samostatně.

Koučování rozvíjí schopnost zvládat reálné kauzy. Koučování na řešení přijdou sami (pod vedením kouče), což zvyšuje motivaci nalezené řešení použít a bránit. Vzdělávání je tu zaměřeno přímo na budoucí způsobilost.

Podnikové vzdělávání je součástí personální politiky podniku. Úkolem je přesně určit potřebu a využití pracovních sil v určitém časovém horizontu a současně připravit plán získávání těchto sil. Se stoupající samostatností vedoucích pracovníků roste i jejich odpovědnost za zaměstnance. Proto by všichni manažeři měli mít základní znalosti jako je např. znalost hodnocení pracovníků, odměňování a přehled o vzdělávání svých podřízených.²⁷

Použití těchto nových metod je reakcí na zesilující tlak, aby zaměstnanci rozvíjeli způsobilosti všeho druhu a zvyšovali krátkodobou i dlouhodobou výkonnost, aby rozvoj a vzdělávání prokazatelně vedlo ke zvýšení výkonnosti.

2.7 Distanční vzdělávání

PRŮCHA²⁸ distanční vzdělávání popisuje jako „**formu studia zprostředkovaného médií** (telefon, rozhlas, televize, počítač, zvl. internet a elektronická pošta aj.). Je založeno na samostatném studiu účastníků, řízeném specializovanou institucí, bez prezenčního kontaktu studujících s vyučujícími. Výuku účastníků zajišťují speciálně připravené učební materiály (výukové balíčky) a jiné metody studijní podpory a hodnocení, umožňující individuální přístup (komentáře a podpora lektorů, tutorů a konzultantů). Formy distančního vzdělávání se využívají v systému **otevřené univerzity** a také v **kombinovaném studiu**, jež se dnes často uplatňuje na českých vysokých školách.“

²⁶ PLAMÍNEK, J. *Vzdělávání dospělých*. Praha, 2010, s. 43.

²⁷ VELAS, M., SVOBODOVÁ, L. *Andragogika a personální řízení – Testy*. Praha, 2008, s. 96.

²⁸ PRŮCHA, J. et al. *Pedagogický slovník*. Praha, 2003, s. 46.

2.8 Vzdělávání seniorů

Jak už z názvu vyplývá, jedná se o vzdělávání občanů důchodového věku. Bývá organizováno v různých formách. Existuje jako samostatná instituce nebo jako začleňování seniorů do klasického vzdělávacího systému. Význam tohoto vzdělávání vzrůstá s prodlužováním délky života.

V ČR existují tyto formy²⁹:

Univerzity třetího věku

- Jsou zaměřeny na zájmové vzdělávání seniorů, působí při univerzitách a vysokých školách od roku 1986.
- Studium zpravidla probíhá ve dvou až třiletých cyklech, v každém semestru se koná určitý počet přednášek, seminářů, cvičení.
- Účastník se většinou nemusí, ale může podrobovat zkouškám, vypracovávat písemné úkoly.
- Absolventi dostávají diplom o absolvování. Univerzity třetího věku ale nedávají kvalifikační vzdělávání, neposkytují systematické studium určitého vědního oboru, nenahrazují ucelené vysokoškolské vzdělání.
- Studium zahrnuje vybrané kapitoly oboru a je určeno přímo pro účastníky Univerzity třetího věku.

Kluby aktivního stáří

- Jsou dobrovolná seskupení starších občanů.
- Cílem je společné trávení volného času.
- Kluby mají různá zaměření.
- Aktivitou jsou často jednorázové vzdělávací akce.
- Mezi účastníky vznikají trvalejší neformální vztahy, uspokojují potřeby vzájemného kontaktu účastníků.

²⁹ BEDNAŘÍKOVÁ, I. *Kapitoly z andragogiky 2*. Olomouc, 2006, s. 60 – 61.

Akademie třetího věku

- Představují středně náročnou formu vzdělávacích aktivit pro seniory.
- Pořádají kulturně-osvětovou činnost jednorázového nebo krátkodobého charakteru.
- Jsou organizovány pod záštitou různých organizací, např. Český červený kříž, VŠERS, o. p. s..
- Směřují obsahově k výrazné medicínsko-gerontologické orientaci, např. zdravá životospráva, k občansko-sociálnímu vzdělávání, např. ekologie.
- Účastníci neskládají žádné zkoušky, potvrzení o absolvování je na základě prezence.

2.9 Lidský kapitál

Všechny výše analyzované systémy vzdělávání dospělých v ČR se podílejí na rozvíjení lidského kapitálu. Prostřednictvím celoživotního učení a vzdělávání dochází k jeho zdokonalování.

Lidský kapitál znamená potenciál společnosti, vytvářený jako zásoba znalostí a dovedností v lidech určitého státu nebo podniku. V tomto potenciálu a jeho rozvíjení lze vidět **skryté bohatství** pro ekonomický růst společnosti. Ke zdokonalení lidského kapitálu dochází prostřednictvím celoživotního učení a vzdělávání a vytvořením podmínek pro **učící se společnost**.

Lidským kapitálem nazývá BENEŠ³⁰ souhrn vrozených a získaných schopností, zručností a vědomostí, kterými lidé disponují. Člověk ke školnímu vzdělání musí trvale přidávat „vlastní přidanou hodnotu“ tj. další vědomosti, dovednosti, zkušenosti a hlavně schopnost obstarat si důležité odborné informace, zpracovat je a v praxi efektivně využít.

Hlavní složkou tvorby a rozvoje lidského kapitálu jsou teoretické vědomosti. Získávají se především studiem v rámci školského systému, zejména na středních a vysokých školách. Naproti tomu praktické zkušenosti se získávají při výkonu určité

³⁰ BENEŠ, M. et al. *Lidský kapitál a vzdělávací marketing*. Praha, 2004, s. 10 – 12.

profese, v konkrétních pracovních podmínkách. Vlastní využívání teoretických znalostí ze školního vzdělávání se tedy váže na výkon profese a také na další profesní vzdělávání, které může probíhat ve formálních kurzech nebo formou sebevzdělávání.

Jedinci mohou mít určité vrozené dispozice k úspěšnému vykonávání některých činností. A to nejen v profesní, ale i v zájmové sféře života. Skutečností zůstává, že jestliže někdo má talent, kultivuje ho a může využívat v určitém prostředí, tak to pro něho představuje mnohdy nezanedbatelnou výhodu. Z ekonomického hlediska to znamená, že může dosahovat s menším úsilím větších profesních úspěchů.

Podle VODÁKA a KUCHARČÍKOVÉ³¹ **lidský kapitál** představuje výrobní faktor dodávající podniku specifický charakter. Právě lidé tvoří ten prvek podniku, který je schopen se učit, inovovat, podněcovat a realizovat změny i kreativně myslet. Toto vše je zároveň nevyhnutelným předpokladem dlouhodobého úspěšného působení podniku na trhu.

2.9.1 Základní složky lidského kapitálu

Základní složky lidského kapitálu tvoří:³²

1. Stupeň dosaženého školního vzdělávání. Stupeň i obor studia dokončeného školního vzdělávání představuje souhrnný prvek. V některých případech je nedostatečně určitý, zejména z těchto důvodů:

- Ve vlastním stupni dosaženého školního vzdělávání pracovníkem není vyjádřena časová vzdálenost od absolutoria školy. Čím delší je tato časová vzdálenost, tím větší je pravděpodobnost, že profil absolventa v tehdejší etapě návštěvy školy nepostihoval ty inovační změny, ke kterým došlo v konkrétním vědním oboru, technikách a technologiích.

- Dosažený stupeň vzdělávání nedává informaci o tom, zda a hlavně v jaké míře také absolvent školy skutečně využívá vědomostí a osvojených dovedností v konkrétním výkonu své pracovní funkce.

2. Praktické zkušenosti. Jsou důležitou oblastí kvalifikačního růstu pracovníků. Také tato složka lidského kapitálu v sobě skrývá určité nedostatky:

³¹ VODÁK, J., KUCHARČÍKOVÁ, A. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. Praha, 2007, s. 24 – 28.

³² BENEŠ, M. et al. *Lidský kapitál a vzdělávací marketing*. Praha, 2004, s. 13 – 19.

- Mnoho zkušeností z praxe vzniká neplánovaným, nestrukturovaným způsobem a jsou pochopeny a využity jen částečně, některé zkušenosti nemusí být vůbec poznány.

- Narůstající zkušenosti nemusí ovlivnit kvalitu pracovních činností, nebo jen velmi málo. Řada lidí má sklon používat u nových problémů řešení podobná těm, která již používali dříve, to znamená, že se dopouštějí stále opakovaných chyb.

- Využití zkušeností z reálného života není proces probíhající samočinně. Často jde o proces řízený, nazývaný **učení z praxe a učení akcí**.

3. Další profesní vzdělávání. Jedním z výstupů školního vzdělávání by měla být motivace a zejména schopnost jedince dále se celoživotně vzdělávat. V dalším profesním vzdělávání nejde jen o doplnění poznatků, dovedností a návyků, nýbrž i o formování klíčových kompetencí.

Také další vzdělávání obsahuje problematické situace:

- Jeho užitek se v rámci podniku dá vyjádřit většinou pouze nepřímo. Vzděláváním můžeme zracionalizovat pracovní postupy ve firmě a případně tak snížit počet pracovníků. K investicím do vzdělávání je nutno přiřadit náklady ušlé příležitosti. To znamená, že pracovníci místo času stráveného na vzdělávání mohli pracovat a vytvořit určité hodnoty.

- Úhrada mzdy pracovníků za hodiny strávené na vzdělávání a přímé náklady jako cestovné, stravné, odměny lektorů a studijní materiály dělají z dalšího vzdělávání často velmi drahou záležitost. Část investic do vzdělávání se firmě vrací v podobě vyššího pracovního výkonu pracovníka, růstu jeho kvalifikace, pracovní způsobilosti či připravenosti k výkonu. Část investic však zůstává v duševním vlastnictví pracovníka, který tím vytvořil **přidanou hodnotu** ke své dosavadní kvalifikaci a zhodnotil svoji pozici na trhu práce. V případě, že pracovník změní zaměstnavatele, odnáší si část této investice s sebou.

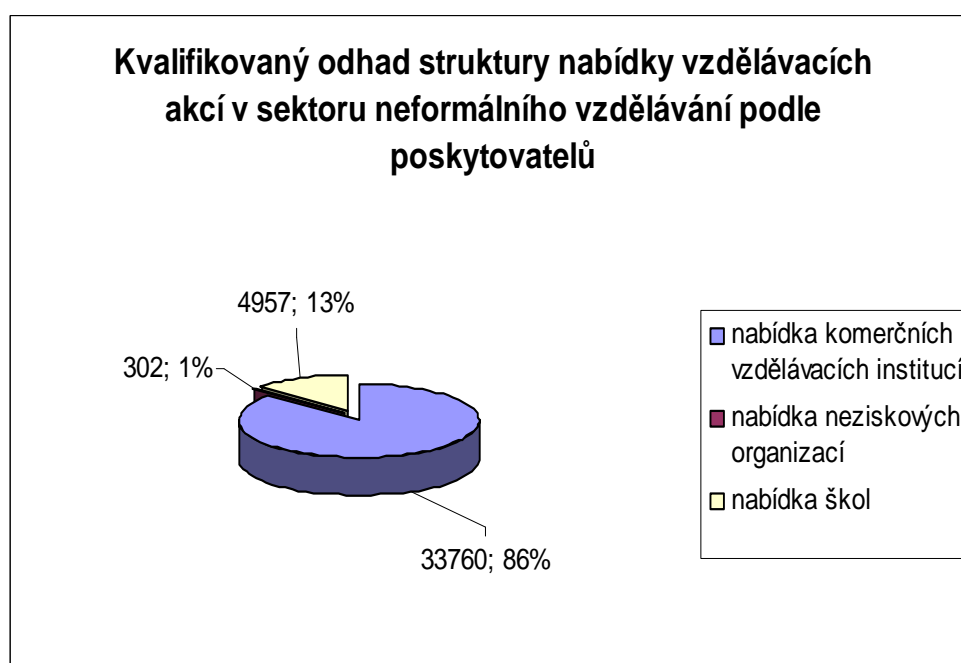
2.9.2 Struktura nabídky vzdělávacích akcí podle poskytovatelů v ČR

Česká republika se stejně jako jiné evropské země přihlásila k realizaci konceptu celoživotního učení a vzdělávání, v jehož rámci patří k významným prioritám vzdělávání dospělých. Předpokládaným výsledkem realizace tohoto konceptu má být společnost, v níž mají lidé příležitosti a motivaci vzdělávat se a učit se v průběhu všech

fází svého života. Nabídka na trhu vzdělávacích příležitostí nese stopy živelného vývoje v devadesátých letech. Před rokem 1989 bylo v ČR dominantní především podnikové vzdělávání, které bylo vnímáno jako důležitá složka fungování „národního hospodářství“. Po roce 1989 se dřívější systém rozpadl. Mnozí experti z podnikového vzdělávání stáli u vzniku nových vzdělávacích institucí a podíleli se na rozvoji institucionální základny pro vzdělávání dospělých, kde trh byl v počátku řízen více nabídkou než poptávkou. Dnes se v ČR odhaduje počet vzdělávacích institucí, agentur a firem až na 3000. Ne všechny se označují jako vzdělávací, někdy se jedná o poradenské nebo konzultační. Některé mají akreditaci MŠMT, jiné o ni ani neusilují.³³

Kvantitativní charakteristikou veřejné vzdělávací nabídky institucí neformálního vzdělávání v ČR se zabýval výzkum z veřejně dostupných dat z r. 2005. V této charakteristice je zařazena i nabídka neformálního vzdělávání poskytovaného školami všech stupňů. Celkový počet nabízených kurzů autoři odhadli na přibližně 39 000. Nabídka vzdělávacích aktivit je znázorněna grafem 1.

Graf 1: Kvalifikovaný odhad struktury nabídky vzdělávacích akcí v sektoru neformálního vzdělávání podle poskytovatelů (k roku 2005)³⁴

³³ ZOUNEK, J. et al. *Vzdělávací nabídka pro dospělé v České republice*. Pedagogika, 2006, s. 152 – 153.

³⁴ ZOUNEK, J. et al. *Vzdělávání v institucích neformálního vzdělávání*. In PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. Praha, 2009, s. 522.

Z uvedených dat vyplývá, že nabídka komerčních vzdělávacích institucí v neformálním vzdělávání naprosto převládá, naopak nabídka neziskových organizací je téměř zanedbatelná.

V tematické struktuře nabídky neformálního vzdělávání převládají akce z oblasti informatiky a výpočetní techniky a její aplikace v mnoha oborech. Dále jsou výrazně zastoupena témata z oblasti administrativy a ekonomiky, technických oborů, medicíny a zdravotnictví, z oblasti managementu a řízení lidských zdrojů. Další kategorie jsou obsazovány méně, jak je patrné z tabulky 1.

Tab. 1: Oborová struktura nabídky v sektoru neformálního vzdělávání³⁵

Obor	Struktura nabídky komerčních vzdělávacích institucí v % (N=33 760)	Struktura nabídky neziskových organizací v % (N=302)	Struktura nabídky škol v % (N=4957)
IT	41	8	27
Administrativa	13	27	15
Technické obory	7	0	10
Lékařství	7	0	5
Management	4	3	6
Jazyky	2	0	8
Legislativa	2	21	3
Školství	1	10	3
Humanitní obory	0	14	7
Jiné obory	23	17	16
Celkem	100	100	100

Výrazný zájem o vzdělávání v oblasti informačních technologií a administrativy souvisí se změnami současné společnosti. Ta prochází dynamickými a rozsáhlými změnami, které jsou založeny na rychlém rozvoji vědy, techniky, ale také na transformaci ekonomiky. Technologický vývoj v posledních desetiletích vedl dokonce ke vzniku nového konceptu společnosti, která bývá nazývána **informační společností**. Ta je charakterizována podstatným využíváním digitálního zpracování,

³⁵ ZOUNEK, J. et al. Vzdělávání v institucích neformálního vzdělávání. In PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. Praha, 2009, s. 522.

uchovávání a přenosu informací. Pružnost a rychlost reakce na změny v pracovním prostředí je jedním z určujících faktorů úspěšnosti adaptace.³⁶

Investicemi do svého lidského potenciálu účastníci vzdělávání zdokonalují svoje dovednosti a vědomosti, zkvalitňují tak své lidské zdroje a následně zvyšují své psychické a peněžní příjmy.³⁷

Stále více nabývá na významu vzdělávání jako **příprava na profesní život**, pro uplatnění na trhu práce. Dosažené vzdělání, zvláště jeho vyšší stupně, je spojeno s určitou sociální prestiží a pozicí ve společnosti. S růstem podílu nositelů daného vzdělání v populaci jejich sociální prestiž ale klesá. Ke změně pozice vysokoškolského vzdělání došlo v české společnosti v mimořádně krátké době. Ještě počátkem devadesátých let se pohyboval podíl jedinců z populačního ročníku, který zahajoval vysokoškolské vzdělání, kolem 10 %. Od té doby tento podíl stále roste. V akademickém roce 2005/2006 nastoupilo do terciárních škol 93 766 studentů. Poprvé překročil počet studentů přijatých do všech forem terciárního vzdělávání počet maturantů. Těch bylo ve sledovaném roce zhruba 90 000.³⁸

Tato kapitola představila podrobně systém vzdělávání dospělých v ČR. Obsahuje jak formální, tak neformální vzdělávání, neboť oboje rozvíjí kompetence, kvalifikace a osobnost učícího se dospělého. Ideální je, pokud u vzdělávaného dojde k přenosu získaných teoretických znalostí do praxe.

Cílem bylo na základě literární rešerše charakterizovat nejen jednotlivé druhy vzdělávání, ale popsat lidský kapitál a jeho základní složky. Právě díky lidskému kapitálu mohou podniky soutěžit na trhu. V jejich zájmu je co nejvíce do lidských zdrojů investovat, neboť kompetentní zaměstnanci mohou přinést kvalitnější výkon. Zájem podniku pak je, aby se kvalifikované pracovníky snažil udržet. Změnou zaměstnavatele odnáší pracovník své zkušenosti a znalosti. Rovněž je důležité, aby pracovník uplatnil nové znalosti ve svém chování, přenesl je do praxe a zvýšil tak svůj pracovní výkon.

Další kapitola nabídne možnosti vzdělávání dospělých dálkovou formou v regionu Příbram.

³⁶ ZOUNEK, J. *ICT v životě základní školy*. Praha, 2006, s. 11.

³⁷ KAMENÍČEK, J. *Lidský kapitál – úvod do ekonomie chování*. Praha, Karolinum, 2003, s. 15.

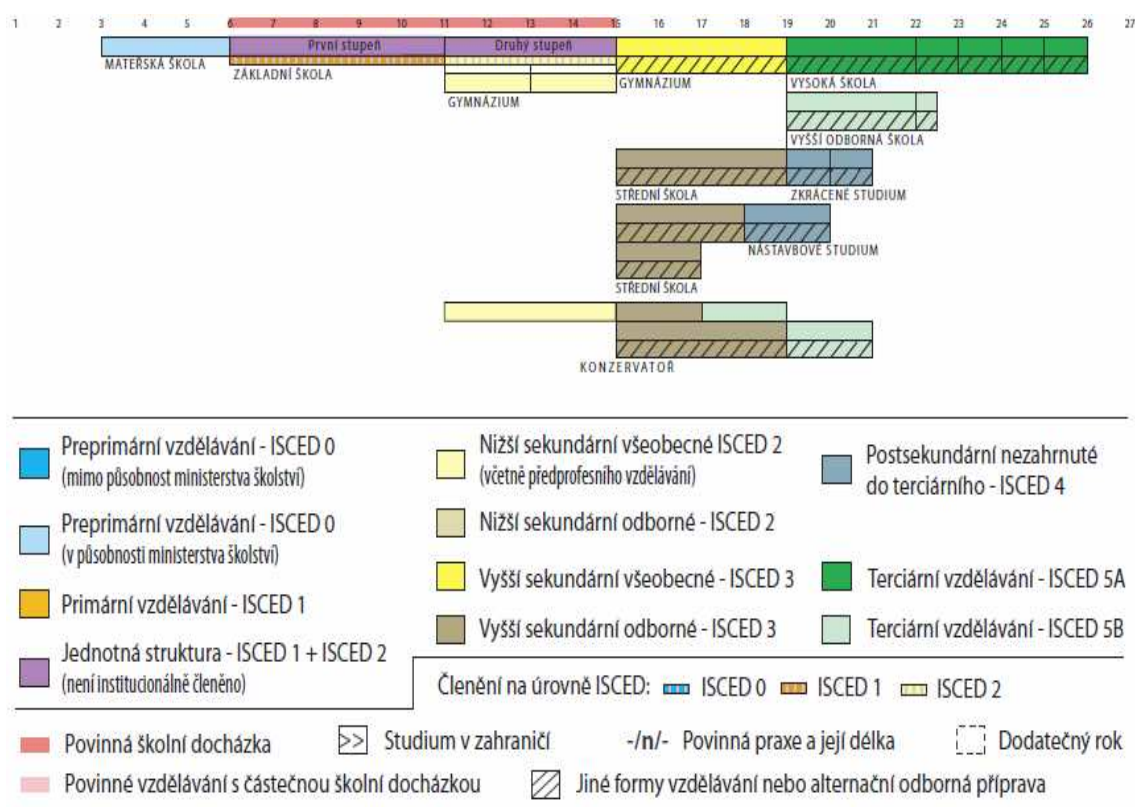
³⁸ SAK, P. et al. *Člověk a vzdělávání v informační společnosti*. Praha, Portál, 2007, s. 117 – 118.

3 NABÍDKA VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH V REGIONU PŘÍBRAM

Následující kapitola se zabývá vzděláváním, které je uskutečňováno jako dálkové studium. Znamená to, že se student vzdělává převážně mimo školu. K dispozici má připravené materiály pro tento druh studia. Na vysokých školách se používá termín distanční vzdělávání nebo kombinované studium. Účastník je v době studia v pracovním poměru, nezaměstnaní v evidenci uchazečů o zaměstnání na ÚP.

Abychom správně začlenili nabídku vzdělávání do příslušné úrovně, pomůže nám přehledné schéma. Určuje, které vzdělání patří do jednotlivých úrovní vzdělávání ISCED - International Standard Classification of Education (Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání).

Schéma 1: Organizace počátečního vzdělávání a odborné přípravy³⁹

³⁹ *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě* [online]. 2009 [cit. 2011-03-12]. Dostupný z WWW: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf>.

Povinná školní docházka je devítiletá (6 – 15 let věku, vzdělávací úroveň ISCED 1+2). Žáci ji uskutečňují převážně (téměř 80 % příslušné populace) společně v základních školách organizovaných do dvou stupňů (5 + 4). Počínaje druhým stupněm však existují možnosti pokračovat v povinném vzdělávání v gymnáziích (po 5. ročníku v osmiletém, po 7. ročníku v šestiletém), popř. v konzervatořích.⁴⁰

3.1 Primární vzdělávání

Pro příbramské uchazeče z řad dospělých existovala možnost dokončit si základní vzdělání přímo v Příbrami. Pro úplnost informací je uvedeno nejbližší místo, kde se tato výuka organizuje. V dnešní době je možné absolvovat **Kurz pro získání základního vzdělání** v ZŠ Botičská, Praha 2. Do kurzu jsou přijímáni pouze žáci starší 16 let, kteří nedokončili základní vzdělání (nemají na vysvědčení doložku o získání základního vzdělání). Jedná se o dálkové studium.

Bezplatný **kurz** je možné navštěvovat také v ZŠ Havlíčkovo náměstí 10/300, Praha 3. Také zde se jedná o dálkovou formu vzdělávání.⁴¹

3.2 Sekundární vzdělávání

Po splnění povinné školní docházky pokračuje 96 % populace ČR (vztaženo k populaci 15 – 18 let) v nepovinném vyšším sekundárním vzdělávání, a to buď ve všeobecném v gymnáziích, která jsou kromě uvedených osmi- a šestiletých i čtyřletá (přes 20 % populace) nebo v odborném v ostatních středních školách (48,5 % ve čtyřletých oborech ukončených maturitní zkouškou, 23 % v dvou- až tříletých oborech s výučním listem a v některých dalších oborech), popř. v konzervatořích. Alespoň vyšší sekundární vzdělávání (ISCED 3) získává 94 % populace ČR ve věku 25-34 let.⁴²

⁴⁰ *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě* [online]. 2009 [cit. 2011-03-12]. Dostupný z WWW:

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf>.

⁴¹ MÁCHA, L. Krajský úřad Středočeský kraj, *Kurz pro získání základního vzdělání – Řízený rozhovor*. 16. 2. 2011.

⁴² *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě* [online]. 2009 [cit. 2011-03-12]. Dostupný z WWW:

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf>.

Pro zájemce s ukončeným základním vzděláním umožňuje **Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Jiráskovy sady 113, Příbram 1** účast v akreditovaném kvalifikačním kurzu **Všeobecný sanitář**. Požadavky jsou: věk minimálně 18 let, odpovídající zdravotní stav, očkování proti hepatitidě B.⁴³

Vyšší sekundární odborné vzdělávání v Příbrami je možné studovat **dálkovou formou** pouze na jedné škole, a sice:

Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Hrabáková 271,

261 01 Příbram. Jedná se o tyto obory:⁴⁴

Elektrotechnika, Geotechnika (Ekologie), Stavebnictví, Strojírenství

Obory jsou určeny pro dospělé se základním vzděláním, případně vyučeným, nebo zájemcům, kteří již mají ukončené některé středoškolské vzdělání. U všech uvedených oborů není nutné absolvovat povinnou lékařskou prohlídku před podáním přihlášky ke studiu. Studium všech oborů je vhodné pro studenty se zdravotním postižením, případně zdravotním znevýhodněním.

Ti, kdo ukončili vyšší sekundární vzdělávání v oborech s výučním listem, mohou pokračovat **nástavbovým studiem dálkovou formou**, které má úroveň ISCED 4A a je ukončeno maturitní zkouškou. V regionu Příbram je to možné u těchto škol:⁴⁵

1. Střední odborné učiliště Hluboš 178, 262 22 Hluboš. Obor: Podnikání

2. Střední odborné učiliště, Petra Bezruče 364, 264 80 Sedlčany. Obor: Podnikání

3. Střední odborné učiliště Sedlčany o.p.s., Na Červeném Hrádku 766,

264 01 Sedlčany. Obor: Podnikání

U tohoto oboru ve všech třech učilištích není nutné absolvovat povinnou lékařskou prohlídku před podáním přihlášky ke studiu. Studium oboru není vhodné pro žáky se zdravotním postižením, případně zdravotním znevýhodněním.

⁴³ Akreditovaný kvalifikační kurz [online]. 2011 [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.szs.pb.cz/san.pdf>>.

⁴⁴ SPŠ a VOŠ Příbram - Možnosti studia [online]. 2011 [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.spspb.cz>>.

⁴⁵ Atlas školství 2011/2012. Brno, 2010, s. 31 – 32.

3.3 Terciární vzdělávání

Kdo získal **vzdělávání ukončené maturitní zkouškou** (ISCED 3A, popř. 4A - přes 72 % populace – údaj z r. 2009), může pokračovat na terciární úrovni. Buď na vyšších odborných školách (ISCED 5B), nebo na vysokých školách (ISCED 5A), dále pak absolvovat doktorské studijní programy vysokých škol (ISCED 6).⁴⁶

Příbramský region nabízí možnost studovat dálkovou formou tyto **vyšší odborné školy**:

Vyšší odborná škola a Střední odborná škola, Rožmitálská 340, 262 72 Březnice. Obor: Sociálně správní činnost

Jedná se o čtyřleté studium pro zájemce, kteří již získali maturitu. Nutné je předložit potvrzení od lékaře, obor je vhodný pro studenty se zdravotním postižením.

Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Hrabáková 271, 261 01 Příbram má ukončenu platnost akreditace oboru **Počítačová podpora v řízení podniku**. Pro školní rok 2011/2012 je v současné době na MŠMT ČR realizováno akreditační řízení na schválení nového oboru VOŠ. Aktuální informace budou zveřejněny na webových stránkách školy (www.spspb.cz).

Vysokou školu – **bakalářský studijní program** v kombinovaném studiu umožňuje v Příbrami studovat:⁴⁷

1. Vysoká škola evropských a regionálních studií Č. Budějovice, vzdělávací a konzultační středisko Příbram, Dlouhá 8, 261 01 Příbram. Obor: Regionální studia, Bezpečnostně právní činnost a Ekonomika a management. Jedná se tříleté studium. Potvrzení od lékaře se nevyžaduje.

2. Vysoká škola zdravotnictví a sociální práce s. v. Alžbety, n. o. Palackého 1, 810 Bratislava, detašované pracoviště Jiráskovy sady 113, 261 01 Příbram 1. Obor: **Ošetřovatelství**, externí forma, tříleté bakalářské studium.

Ke studiu je nutné předložit potvrzení od lékaře a potvrzení zaměstnavatele o dvouleté praxi ve studovaném oboru.

⁴⁶ *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě* [online]. 2009 [cit. 2011-03-12]. Dostupný z WWW:

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf>.

⁴⁷ *Atlas školství 2011/2012 – Vyšší odborné školy, jazykové školy, vysoké školy*. Brno, 2010, s. 20- 42.

Na této vysoké škole je také možné pokračovat v navazujícím magisterském studiu. Obor: **Ošetřovatelství**, externí forma, dvouleté studium.

Nutné je předložit potvrzení od lékaře a délku dosavadní praxe.

3. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství umožňuje studium i mimo sídlo fakulty v konzultačním středisku **Dlouhá 8, 261 01 Příbram.**

Absolventi bakalářského studia VŠERS, případně absolventi bakalářských programů z jiných VŠ mohou v Příbrami pokračovat v **magisterském studiu**. Výuku organizuje:

Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o. p. s., U Santošky 17, 150 00 Praha 5, výuka se realizuje v prostorách **VŠERS, Dlouhá 163, 261 01 Příbram 3.** Jedná se o navazující **magisterský studijní program Mezinárodní a veřejné vztahy.** Studium trvá dva roky.

3.4 Rekvalifikační kurzy

Úřad práce Příbram, náměstí T. G. Masaryka 145, 261 01 Příbram 1, tel.: 318 627 401, organizuje **rekvalifikační kurzy** pro uchazeče a zájemce na oddělení **Poradenství.** Právní úpravu lze nalézt v zákoně č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášce MPSV č. 519/2004 Sb. o rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání a o rekvalifikaci zaměstnanců.

Jedná se nástroj aktivní politiky zaměstnanosti. ÚP zabezpečují rekvalifikaci pro uchazeče nebo zájemce o zaměstnání v případech, kdy struktura poptávky trhu práce neodpovídá struktuře nabídky pracovních sil a případná rekvalifikace umožňuje nové uplatnění ve vhodném zaměstnání. Jedná se o druh dalšího vzdělávání. Rekvalifikací dojde k získání nové kvalifikace nebo rozšíření stávající. Je při ní potřebné zajistit předání nových znalostí a dovedností teoretickou anebo praktickou přípravou.⁴⁸

Rekvalifikace se uskutečňuje na základě dohody mezi ÚP a uchazečem nebo zájemcem o zaměstnání. Po dobu rekvalifikace pobírá uchazeč podporu

⁴⁸ Česko. Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, s. 8270-8316.

při rekvalifikaci. ÚP také hradí náklady rekvalifikace a může poskytnout příspěvek na úhradu nutných nákladů. Většinou se jedná o jízdné, stravné, nocležné a pojištění.

Oddělení Poradenství ÚP Příbram nejčastěji zprostředkovává **tyto rekvalifikace**: Kurzy na PC pro začátečníky a pro pokročilé, Účetnictví, Kosmetika, Pedikúra, Manikúra, Kadeřnice, Masáže, Svářečský kurz, Obslužná péče – pečovatelka v domově důchodců, Základy podnikání, Bilanční diagnostika, Job club, Profesní průkaz skupiny C, D, T.⁴⁹

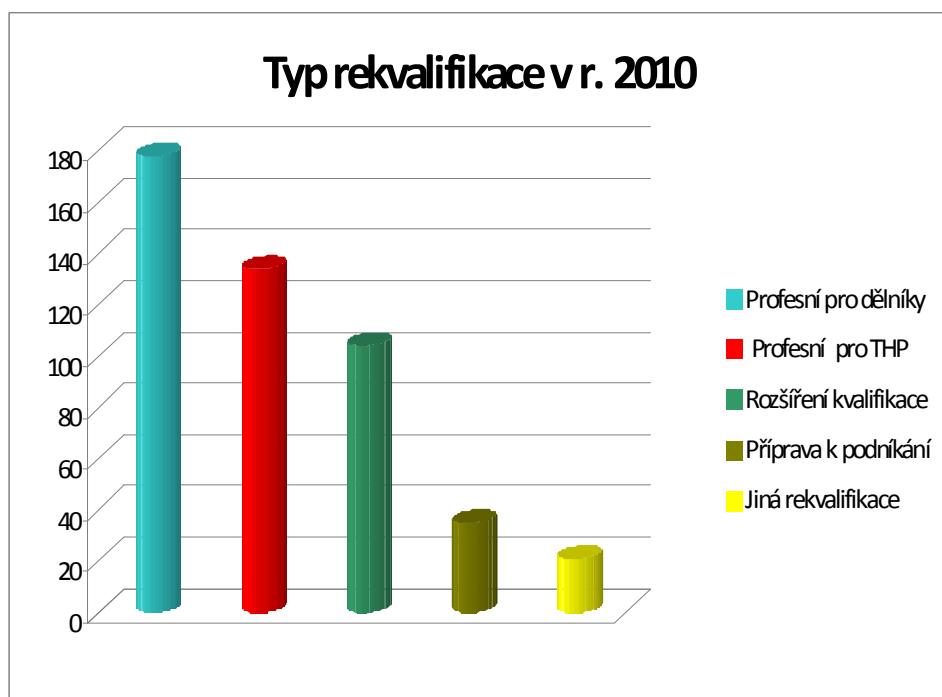
Rekvalifikace se uskutečňuje formou vzdělávání ve vzdělávacích programech dalšího profesního vzdělávání, speciálních programech k získání konkrétní pracovní dovednosti, vzdělávacích aktivitách v rámci mezinárodních programů, ve školských vzdělávacích programech pro střední vzdělávání v rámci soustavy oboru vzdělávání. Úřad práce vyhlašuje výzvu na rekvalifikace. Jedná se o státní zakázku. Veškeré informace o těchto výzvách jsou dostupné na oficiálních webových stránkách MPSV. V současné době probíhá výběrové řízení na realizátory rekvalifikačních kurzů pro ÚP Příbram. Ve stanovené lhůtě se přihlásilo malé množství zájemců, proto byla lhůta prodloužena. Po rozlepení obálek ale bylo zjištěno velké množství nedostatků a žadatelé byli vyzváni k jejich odstranění. Do odevzdání této práce nebyli vyhlášeni úspěšní realizátoři rekvalifikačních kurzů, proto zde nejsou uvedeni.

Podle **statistiky MPSV**⁵⁰ se v roce 2010 rekvalifikovalo prostřednictvím ÚP Příbram 480 uchazečů, ve sledovaném roce rekvalifikaci ukončili 382 uchazeči. Počet rekvalifikovaných žen dosáhl 294, 2 uchazeči byli cizinci. Celkem 322 uchazeči se vzdělávali v rámci projektů Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Z celkového počtu 480 uchazečů bylo rekvalifikováno pro dělnické profese 178 a pro technicko-hospodářské pracovníky 134 uchazeči. 104 uchazeči si rekvalifikací rozšiřovali kvalifikaci, 35 uchazečů se rekvalifikací připravilo na podnikání, 21 uchazeč absolvoval jinou rekvalifikaci. Tyto údaje znázorňuje následující graf.

⁴⁹ MALICHOVÁ, R. Úřad práce Příbram, *Rekvalifikace - Řízený rozhovor*. 28. 3. 2011.

⁵⁰ MPSV – Úřad práce Příbram [online]. 2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/rek/?_piref37_1298285_37_241135_241135.statse=2000000000011&_piref37_1298285_37_241135_241135.statk=2000000000014&_piref37_1298285_37_241135_241135.send=send&_piref37_1298285_37_241135_241135.stat=2000000000026&_piref37_1298285_37_241135_241135.obdobi=4&_piref37_1298285_37_241135_241135.rok=2010&_piref37_1298285_37_241135_241135.uzemi=155000&ok=Vybrat>.

Graf 2: Typ rekvalifikace uchazečů z ÚP Příbram v r. 2010⁵¹

Celkem 322 uchazeči se rekvalifikovali v rámci projektů OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Průměrná doba rekvalifikace byla 33 dny. Nejvíce uchazečů, celkem 129, bylo umístěno do 3 měsíců po rekvalifikaci. Podle vzdělanostní struktury se nejvíce rekvalifikovalo uchazečů se středním odborným vzděláním (vyučení) – celkem 207, následováni 107 uchazeči s úplným středním odborným vzděláním s maturitou. Pokud hodnotíme věkovou strukturu uchazečů po rekvalifikaci za rok 2010, zjistíme, že v nejnižší (do 19 let je to 18 osob) a nejvyšší (60 – 64 let pouze 1 osoba) se rekvalifikovalo nejméně uchazečů. Vyplývá to zřejmě z faktu, že nejmladší uchazeči jsou po právě dokončeném vzdělání a nejstarším uchazečům se rekvalifikace a do ní vložené úsilí nevyplatí. Nejpočetnější skupinou jsou uchazeči v rozmezí 30 – 39 let, tedy na vrcholu produktivního věku. Celkem se jedná o 76, respektive 79 osob.⁵² Pro přehled o počtu uchazečů v dalších věkových skupinách poslouží následující graf.

⁵¹ Vlastní sestavení

⁵² MPSV – Úřad práce Příbram [online]. 2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/rek/?_piref37_1298285_37_241135_241135.statse=2000000000011&_piref37_1298285_37_241135_241135.statsek=2000000000014&_piref37_1298285_37_241135_241135.send=send&_piref37_1298285_37_241135_241135.stat=2000000000026&_piref37_1298285_37_241135_241135.obdobi=4&_piref37_1298285_37_241135_241135.rok=2010&_piref37_1298285_37_241135_241135.uzemi=155000&ok=Vybrat>.

Graf 3: Věková struktura uchazečů po rekvalifikaci z ÚP Příbram v r. 2010⁵³

3.5 Evropský sociální fond⁵⁴

Evropský sociální fond je klíčovým finančním nástrojem pro realizování Evropské strategie zaměstnanosti. Jeho posláním je rozvíjet zaměstnanost, snižovat nezaměstnanost a podporovat sociální začleňování osob a rovné příležitosti se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů. Centrem pozornosti ESF jsou lidé a snaha pomoci jim lépe se přizpůsobit měnícím se podmínkám na trhu práce.

Objem finančních prostředků z ESF pro ČR na programovací období 2007 - 2013 činí 3,8 mld. EUR. Jeho cíl je pomoc nezaměstnaným lidem při vstupu na trh práce, rovné příležitosti pro všechny při přístupu na trh práce, sociální začleňování, **celoživotní vzdělávání, rozvoj kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly**, zavádění moderních způsobů organizace práce a podnikání, zlepšení přístupu a účasti žen na trhu práce a boj se všemi formami diskriminace a nerovnosti souvisejícími s trhem práce.

Operační programy ESF pro období 2007 – 2013 jsou:

1. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ), jehož globálním cílem OP LZZ je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň

⁵³ Vlastní sestavení

⁵⁴ MPSV *Nové operační programy klíčovou dírkou*. 2007, s. 3 – 16.

průměru 15 nejlepších zemí EU. Na OP LZZ je pro toto období vyčleněno 2,1 mld. EUR. Míra spolufinancování OP LZZ z ESF dosáhne 85 %, zbývajících 15 % bude hrazeno ze státního rozpočtu ČR. Prostředky bude možné čerpat do konce roku 2015.

Prostřednictvím **Úřadu práce Příbram** je nyní možné využít těchto projektů:

Od kolébky do práce, Praxe je začátek, Mladí bez kvalifikace, Počítačová gramotnost pro nové zaměstnání uchazečů a zájemců nad 40 let, Chci řešit svoji dlouhodobou nezaměstnanost.

Uvedené projekty jsou určeny vždy pro jinou cílovou skupinu uchazečů. Konkrétní informace o nich podá Oddělení ESF ÚP Příbram, tel.: 950 156 330, e-mail: esf@pb.mpsv.cz.

2. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) svým zaměřením pokrývá koncept celoživotního učení a je zaměřen nejen na modernizaci počátečního vzdělávání ve školách, ale i na podporu a dostupnost dalšího vzdělávání pro ty, kteří pocítují potřebu a nutnost doplňovat si v průběhu profesní kariéry svoji dosavadní kvalifikaci. Globálním cílem OP VK je rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Na financování OP VK je celkově určena částka 2,1 mld. EUR, kdy 85 % tvoří zdroje ESF a 15 % národní zdroje ze státního rozpočtu, konkrétně z rozpočtu MŠMT. Tento OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost je v gesci MŠMT, v jeho rámci je možné čerpat finanční prostředky.

V Příbrami v rámci tohoto operačního programu realizuje **Centrum celoživotního vzdělávání VŠERS⁵⁵, Dlouhá ulice 163, 261 01 Příbram** tyto projekty: **Udržitelný rozvoj a environmentální výchova ve vzdělávání pedagogických pracovníků a Projektový management pro vedoucí pracovníky základních a středních škol**. Školy mohou žádat o účast ve vybraných kurzech na tel.: 387 201 253, kontaktní osoba: Mgr. L. Půbalová, další informace: www.granty.vasers.cz.

Nové výukové metody a využití informačních technologií při realizaci školního vzdělávacího programu na základních a středních školách Středočeského

⁵⁵ ELIÁŠOVÁ, J. *Centrum celoživotního vzdělávání – Řízený rozhovor* 22. 4. 2011.

kraje je aktuálním projektem, který podporuje další vzdělávání učitelů. Také tento projekt probíhá v **CCV VŠERS Příbram**. Bližší informace podá PaedDr. Vladimír Kříž – manažer projektu, tel.: 318 581 268, www.granty.vsiers.cz. Kurzy jsou zdarma. Z projektu **Nové výukové metody a využití ICT**, který se skládá z více než 20 kurzů, je možné absolvovat aktuálně **Kurz práce s grafikou**. **Kurz využití ICT ve výuce cizího jazyka (Ruský jazyk)** skončil v březnu 2011.

3. Operační program Praha – Adaptabilita (OPPA) má za cíl zvýšení konkurenceschopnosti Prahy posílením adaptability a výkonnosti lidských zdrojů a zlepšením přístupu k zaměstnání pro všechny. Tento OPFA je určen pouze pro hlavní město a je zde uváděn z důvodu přehlednosti.

3.6 Konzultační střediska

Konzultační středisko pro ženské projekty proFem o. p. s., pracoviště **Dlouhá 97, 261 01 Příbram 3**, organizuje v Příbrami kurzy podporované z OP LZZ. Aktuální jsou **Akreditovaný počítačový a motivační kurz pro ženy 50+**, **Start podnikání pro ženy 50+** a dále **Motivační a akreditovaný kurz PC a účetnictví pro ženy ohrožené domácím násilím**. Podrobnější informace lze získat na tel.: 774 433 036, kontaktní osoba: Lucie Lišková.⁵⁶

Další konzultační střediska nejsou uvedena, neboť Úřad práce Příbram do doby dokončení této práce nemohl vyhlásit vítěze výběrového řízení na rekvalifikace z důvodu neúplných podkladů na přihláškách. Po odstranění uvedených nedostatků budou vyhlášeni aktuální vzdělavatelé. Mezi nimi mohou být i další konzultační střediska.

Následující kapitola je metodickým nástrojem, který má posloužit zájemcům o vzdělávání dospělých v regionu Příbram. Může použít široké veřejnosti k inspiraci a přispět k iniciativě dospělých, aby se začali vzdělávat.

⁵⁶ *Konzultační středisko pro ženské projekty, o. p. s.* [online]. 2006 [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW:< <http://www.profem.cz/clanky>>.

4 METODICKÝ NÁSTROJ PRO VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

Tento metodický nástroj slouží zájemcům o vzdělávání dospělých v regionu Příbram. Seznamuje veřejnost se všemi možnostmi formálního vzdělávání. To znamená, že jeho cíle, obsah a způsob hodnocení jsou legislativně vymezeny. Metodický nástroj se zabývá vzděláváním, které se v regionu uskutečňuje dálkovou formou.

4.1 Dokončení základního vzdělání

V Příbrami se od účinnosti nového školského zákona č. 561/2004 Sb. tato výuka neorganizuje. Do metodického pokynu jsou z důvodu komplexnosti uvedeny nejbližší základní školy v Praze, ve kterých lze základní vzdělání ukončit.

- **Základní škola Havlíčkovo náměstí 10/300 Praha 3** pořádá bezplatný
- **Kurz pro získání základního vzdělání** dle školského zákona č. 561/2004 Sb. a vyhlášky 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.

Obr. 1: Logo ZŠ Havlíčkovo nám. Praha 3⁵⁷

Absolventi kurzu získají doklad o ukončení základního vzdělání. **Délka studia** je jeden školní rok. **Forma kurzu:** dálková, spojená s konzultacemi se zkušenými pedagogy ZŠ. **Místo konání** je ZŠ Praha 3, Havlíčkovo náměstí 10/300. **Informace o studiu a přihlášky:** Ing. Irena Meisnerová, tel: 222 782 848, fax: 222 782 585, e-mail: fzsskola@volny.cz.⁵⁸

⁵⁷ *Základní škola Havlíčkovo nám. - Titulní stránka* [online]. 2006 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.havlicak.cz/>>.

⁵⁸ *Základní škola Havlíčkovo nám. - Kurz základního vzdělávání* [online]. 2006 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.havlicak.cz/kurz.php>>.

► **Základní škola Botičská 8/130, 128 00 Praha 2⁵⁹**, tel.: 224 918 843,
e-mail: doleal@centrum.cz.

Obr. 2: ZŠ Botičská, Praha 2⁶⁰

ZŠ také organizuje • **Kurz pro získání základního vzdělání.** Ve školním roce 2011/2012 přijímá pouze žáky na dálkové studium. Kurz je zřízen podle § 55 odstavec 3 zákona 561/2004 Sb. (školský zákon) a § 12 a 13 vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb. ze dne 18. 1. 2005.

Přijati mohou být pouze žáci, kteří nezískali základní vzdělání, to znamená, že nemají na vysvědčení doložku o získání základního vzdělání. Uchazeč musí odevzdat kopii vysvědčení z posledního ukončeného ročníku ZŠ. Nesmí být klasifikován nedostatečně z některého předmětu. Výuka v jednotlivých předmětech probíhá podle učebních plánů těchto předmětů pro 9. ročník. Větší prostor je věnován opakování učiva z nižších ročníků, hlavně v předmětech, kde je návaznost učiva nezbytná k pochopení nové látky. Dálková forma spočívá v samostatném studiu s konzultacemi. Na závěr kurzu po úspěšném vykonání závěrečných zkoušek žák dostane vysvědčení. Při dálkovém studiu nemají žáci nárok na státem hrazené pojištění, ani na další dávky, na učebnice a stejně tak i na učební pomůcky.⁶¹

⁵⁹ ZŠ Botičská - Kurz základního vzdělávání [online]. 2009 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <http://www.zsboticska.cz/kurz_zakl_vzdelani.html>.

⁶⁰ ZŠ Botičská - Aktuality [online]. 2009 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.zsboticska.cz/>>.

⁶¹ Česko. Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 190, s. 10262 - 10324.

4.2 Akreditovaný kvalifikační kurz

► Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická⁶²,
Jiráskovy sady 113, Příbram 1, tel.: 318 623 231, e-mail: szs@szs.pb.cz.

Obr. 3: Logo SZŠ a VOŠ Příbram⁶³

Škola umožňuje účast v akreditovaném kvalifikačním kurzu • **Všeobecný sanitář**. Absolvent pracuje pod odborným dohledem, resp. přímým vedením zdravotnického pracovníka způsobilého k poskytování ošetrovatelské péče bez odborného dohledu ve zdravotnických zařízeních. Cílem je, aby absolvent byl teoreticky a prakticky připraven zajistit základní ošetrovatelskou péči, spolupracovat v rozsahu svých činností při poskytování specializované ošetrovatelské péče, byl schopen poskytnout první pomoc, osvojil si psychologický přístup k nemocnému, získal schopnost respektovat materiální a finanční zdroje a nabyt zkušenosti z týmové práce s příslušníky jiných profesí ve zdravotnictví.

Požadavky jsou: věk minimálně 18 let, ukončené základní vzdělání, odpovídající zdravotní stav, očkování proti hepatitidě B. Minimální počet účastníků je 8 osob, maximální počet účastníků kurzu je 15 osob na jeden kurz. Tento kurz mohou absolvovat uchazeči, kteří mají o uvedený obor zájem, dále jej mohou absolvovat nezaměstnaní v evidenci úřadu práce jako **rekvalifikační kurz**, neboť má potřebnou akreditaci MŠMT. Celkový rozsah výuky je 150 hodin. Během 100 hodin získá uchazeč teoretické znalosti, zbývajících 50 hodin je věnováno praktické výuce v Oblastní nemocnici Příbram, a. s. Výuka probíhá převážně o sobotách a nedělích.

⁶² SZŠ a VOŠZ Příbram - Akreditovaný kvalifikační kurz [online]. 2011 [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.szs.pb.cz/san.pdf>>.

⁶³ SZŠ a VOŠZ Příbram - Úvodní strana [online]. 2005 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://skoly.pb.cz/SZS/>>.

4.3 Střední odborné vzdělání

Získat střední odborné vzdělání v Příbrami dálkovou formou je umožněno pouze na jedné škole:

► Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Hrabáková 271, 261 80 Příbram 2⁶⁴, tel.: 326 551 611, e-mail: sekret@spspb.cz.

Obr. 4: Logo SPŠ a VOŠ Příbram⁶⁵

Dálkové studium trvá 5 let. V jednotlivých studijních oborech bude třída otevřena pouze za předpokladu minimálního počtu 15 uchazečů. Příjímací zkoušky se nevykonávají. Škola nevyžaduje lékařské potvrzení. Je možné studovat tyto obory:

- **Elektrotechnika:** Studium respektuje trend rozvoje elektrotechnických oborů. Absolvent oboru je schopen najít uplatnění v provozech využívajících moderní řídicí a regulační systémy na specializovaných pracovištích vybavených výpočetní technikou.
- **Geotechnika (Ekologie):** Obor je určen pro studenty, kteří se zajímají o přírodu. Je zpočátku zaměřen především na studium geologických věd, nedílnou výchovně vzdělávací složkou je příprava ekologická. Od 3. ročníku se studium specializuje formou volitelných předmětů, které profilují zaměření oboru.
- **Stavebnictví:** Tento obor je zaměřen na výchovu a vzdělávání budoucích stavebních techniků pro různé činnosti v oblasti stavitelství. V odborných předmětech získá absolvent profesní znalosti z hlediska konstrukčního, technologického, ekonomického, ekologického, architektonického a materiálového. Výukou výpočetní techniky je obor povýšen na moderní a perspektivní obor. Absolvent se může uplatnit v projekci,

⁶⁴ SPŠ a VOŠ Příbram - Možnosti studia [online]. 2011 [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.spspb.cz>>.

⁶⁵ SPŠ a VOŠ Příbram - Úvodní stránka [online]. 2011 [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.spspb.cz/>>.

v přípravě stavební výroby, přímo ve stavební výrobě, ve stavebních laboratořích, jako referent ve státní správě.

• **Strojírenství:** Absolvent má odborné znalosti z oblasti strojírenské technologie, konstrukce a výroby strojních zařízení včetně jejich měření a kontroly. Výuka má posíleno konstruování podporované PC a programování CNC obráběcích strojů. Student se může uplatnit v technických funkcích ve strojírenských a výrobních organizacích, v oblasti údržby technických zařízení ostatních organizací i na referentských místech státní správy.

Obory jsou určeny pro dospělé se základním vzděláním, případně vyučeným, nebo zájemcům, kteří již mají ukončené středoškolské vzdělání. Studenti, kteří mají ukončené některé středoškolské vzdělání a absolvovali maturitní zkoušku, studují pouze odborné předměty příslušející danému oboru a ročníku. Všeobecně vzdělávací předměty jsou jim uznány, jakož i maturitní zkouška z těchto předmětů.

4.4 Nástavbové studium

Uchazeči s výučním listem mohou pokračovat **nástavbovým studiem dálkovou formou**. Studium ukončí maturitní zkouškou. V regionu Příbram lze studovat nástavbové studium v těchto školách:

► **1. Střední odborné učiliště Hluboš 178, 262 22 Hluboš,**⁶⁶ tel.: 318 429 921, e-mail: souhlubos@quick.cz. Obor: • **Podnikání.**

Obr. 5: Logo SOU Hluboš⁶⁷

⁶⁶ *SOU Hluboš - Studijní a učební obory* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.souhlubos.cz/obory14a.htm>>.

⁶⁷ *SOU Hluboš - Úvodní stránka* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.souhlubos.cz/>>.

Jedná se o studium, které trvá 3 roky. Absolventi jsou středoškolsky vzdělaní pracovníci se všeobecným a odborným vzděláním. Odborné vzdělání vytváří předpoklady k získání kompetencí potřebných k úspěšnému zvládnutí podnikatelských aktivit. V průběhu přípravy je kladen důraz na rozvoj schopností aplikovat poznatky a dovednosti z ekonomiky podniku, účetnictví, písemné a elektronické komunikace, práva, managementu, marketingu a psychologie na konkrétní situace v podniku. Výuka se soustředí na zvládnutí komunikace s využitím prostředků informační techniky a na práci s informacemi. Po ukončení studia jsou absolventi připraveni vykonávat ekonomické, provozně-ekonomické, obchodní a administrativní činnosti v podniku a samostatně podnikat.

► **2. Střední odborné učiliště, Petra Bezruče 364, 264 80 Sedlčany,**⁶⁸
tel.: 318 822 707, e-mail: sou.sedlcany@sedlcany.cz. Obor: ● **Podnikání.**

Obr. 6: Logo SOU Sedlčany P. Bezruče⁶⁹

Jedná se o tříleté studium při zaměstnání. Studium je ukončeno maturitní zkouškou.

Absolventi učebních oborů si rozšiřují teoretické poznatky především v ekonomických disciplínách. Nástavbový studijní obor prohlubuje a rozšiřuje znalosti, které žáci získali v tříletém učebním oboru. Toto rozšíření a prohloubení je zaměřeno do oblasti administrativně ekonomické s cílem připravit absolventa pro podnikatelskou

⁶⁸ *SOU Sedlčany - Vyučované obory* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.sou.sedlcany.cz/podnik.html>>.

⁶⁹ *SOU Sedlčany - Hlavní stránka* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.sou.sedlcany.cz>>.

dráhu. Důraz je kladen i na zvýšení jazykových dovedností. Studenti by měli zvládnout manažerské a marketingové činnosti ve firmě či společnosti, činnosti spojené s nákupem, výrobou a prodejem, činnosti zabezpečující finanční hospodaření firmy jako je účetnictví, cenová tvorba, daňová agenda či činnosti spojené se získáváním a zpracováním informací včetně vedení korespondence.

Dálkové studium je v rozsahu cca. 220 hodin ročně. Koná se podle dohody přijatých uchazečů jednou týdně odpoledne po šesti vyučovacích hodinách. Studium je v každém pololetí ukončeno souhrnným přezkoušením.

► 3. Střední odborné učiliště Sedlčany o.p.s., Na Červeném Hrádku 766,

264 01 Sedlčany,⁷⁰ tel.: 318 821 680, e-mail: reditel.souch(@)sedlcany.cz.

Obor: ● **Podnikání.**

Obr. 7: Logo SOU Sedlčany o. p. s.⁷¹

Tento studijní obor je nastavbovým oborem pro absolventy tříletých učebních oborů. Studium má ekonomicko administrativní zaměření. Je organizováno v pátek od 12.00 hod. Pořadí přijímaných žáků do tohoto studijního oboru bude stanoveno na základě průměrného prospěchu v pololetí závěrečného ročníku přípravy v učebním oboru.

U oboru **Podnikání** ve všech třech učilištích není nutné absolvovat povinnou lékařskou prohlídku před podáním přihlášky ke studiu. Studium oboru není vhodné pro žáky se zdravotním postižením, případně zdravotním znevýhodněním.

⁷⁰ SOU Sedlčany o. p. s. - Učební a studijní obory [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Dostupný z WWW:<<http://www.souch.sedlcany.cz/index.php?kategorie=ucebni-a-sudijni-obory>>.

⁷¹ SOU Sedlčany o. p. s. - Kontakty [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.souch.sedlcany.cz/index.php?kategorie=kontakty>>.

4.5 Vyšší odborná škola

► Vyšší odborná škola a Střední odborná škola, Rožmitálská 340, 262 72 Březnice. Obor: • Sociálně správní činnost

Obr. 8: Logo VOŠ a SOŠ Březnice⁷²

Jedná se o čtyřleté studium VOŠ pro zájemce, kteří již získali maturitu. Nutné je předložit potvrzení od lékaře, obor je vhodný pro studenty se zdravotním postižením. Výuka připravuje absolventy pro všechny oblasti sociální práce a poskytování sociálních služeb. Klade si za cíl pomáhat lidem při hledání řešení jejich problémů a udržovat nebo zlepšovat jejich sociální postavení a vyhlídky ve společnosti. Uchazeči jsou ke studiu přijímáni bez přijímacích zkoušek na základě pohovoru a výsledků vzdělávání na střední škole.⁷³

4.6 Bakalářský studijní program

► Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s.⁷⁴ 370 01 Č. Budějovice, Žižkova 6, tel.: 386 116 811, e-mail: studijni@vsers.cz, Vzdělávací a konzultační středisko Příbram, Dlouhá 8, 261 01 Příbram 3, tel.: 318 660 053, e-mail: studijnipribram@vsers.cz,

⁷² VOŠ a SOŠ Březnice - O škole [online]. 2011 [cit. 2011-03-24].

Dostupný z WWW:<<http://www.sbrez.cz/>>.

⁷³ VOŠ a SOŠ Březnice – Pro uchazeče [online]. 2011 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.sbrez.cz/?page=obory/socspr-dalka&lang=cz>>.

⁷⁴ VŠERS - Souhrnné informace o studiu. [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Dostupný z WWW:<<http://www.vsers.cz/soubory/info.pdf>>.

Obr. 9: Logo VŠERS⁷⁵

VŠERS umožňuje studovat tyto bakalářské studijní programy: Ekonomika a management, studijní obor: **Management a marketing služeb**, Mezinárodní teritoriální studia, obor: **Regionální studia** a dále Bezpečnostně právní činnost, studijní obor: **Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě**.

Bakalářský studijní program lze absolvovat ve studiu prezenčním i kombinovaném. Studium se ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je též obhajoba bakalářské práce. Absolventům je přiznán titul bakalář. Konzultace v kombinovaném studiu probíhají v pátek odpoledne a v sobotu. Délka studia je 3 roky. Účastníci mají k dispozici on-line přístup k informacím administrativního charakteru. Podmínkou přijetí ke studiu v bakalářském studijním programu je dosažení úplného středního nebo úplného středního odborného vzdělání. Přijímací řízení je založeno na ústním motivačním pohovoru. Součástí přijímacího řízení je jazykový test, který slouží pouze pro zařazení studentů do jazykových skupin.

- **Management a marketing služeb** je profesně zaměřené bakalářské studium, které připravuje absolventy pro výkon pracovních pozic odborných pracovníků, manažerů střední úrovně v oblasti širokého spektra služeb v podnikatelské sféře a pro oblast regionální veřejné správy. Získané znalosti umožní absolventům aplikovat základní vědomosti o komunikačních systémech a procesech, informačních technologiích ve strukturách podnikatelské sféry služeb.

- **Regionální studia** je studijní obor, který má za cíl připravit absolventy k výkonu povolání, v jehož rámci budou řešit standardní i nestandardní úkoly v oblasti státní správy a samosprávy na nižší až středně vysoké řídicí úrovni. Tento studijní program je nejen pro studenty, ale i pro jejich budoucí zaměstnavatele vysoce atraktivní

⁷⁵ VŠERS [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.vsers.cz>>.

vzhledem k našemu členství v EU, ale i aktuální z hlediska současných a hlavně budoucích mechanismů veřejného dění a potřeb trhu práce.

• **Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě** si klade za cíl poskytnout vzdělání, které se specializuje na předměty všeobecného zaměření, právní předměty a bezpečnostní předměty orientované na procesy fungování a rozvoje veřejné správy. Absolvent disponuje souhrnem teoretických znalostí a praktických dovedností z oblasti veřejné správy, zejména jejich regionálních forem, z oblasti integračních procesů a jejich evropských specifik.

► **Vysoká škola báňská – TU Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství, konzultační středisko Příbram, Dlouhá 8, 261 01 Příbram**

Obr. 10: Logo VŠB Ostrava⁷⁶

VŠB – Technická univerzita Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství⁷⁷ je nejmladší fakultou VŠB. Zřízení FBI je reakcí na stále rostoucí požadavky praxe na přípravu vysokoškolsky vzdělaných odborníků v oblastech souvisejících s bezpečností. Studijní obory připravují specialisty pro podnikovou sféru, státní správu a samosprávu s vysoce perspektivním a prestižním uplatněním. Kombinovaná forma studia oboru • **Technická bezpečnost osob a majetku** probíhá i v konzultačním středisku v **Příbrami**. Jedná se o bakalářský studijní program. K obecným podmínkám přijetí uchazeče ke studiu na Fakultě bezpečnostního inženýrství náleží účast uchazeče v přijímacím řízení, které obsahuje tyto části: - Administrativní část přijímacího (kontrola zaslaných dokladů, ověření totožnosti uchazečů atp.), - Písemná část přijímacího řízení (pouze z matematiky), není-li děkanem FBI prominuta.

⁷⁶ VŠB - Nabídky [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.vsb.cz/cs/>>.

⁷⁷ Fakulta bezpečnostního inženýrství [online]. 2010 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.fbi.vsb.cz/cs/okruhystudium-a-vyuka/prijimaci-rizeni/podminky-prijeti-kestudiu/>>.

► **Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce s. v. Alžbety, n. o. Palackého 1, 810 Bratislava,**⁷⁸ detašované pracovisko **Jiráskovy sady 113, 261 01 Příbram 1.**
Obor: • **Ošetrovatelství**

Obr. 11: Logo VŠ zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety⁷⁹

Jedná se studium konané externí formou, doba je stanovena na tři roky pro bakalářské studium. Ke studiu je nutné předložit potvrzení od lékaře a potvrzení zaměstnavatele o dvouleté praxi ve studovaném oboru.

4.7 Magisterské studium

► **Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. Palackého 1, 810 Bratislava,** detašované pracovisko **Jiráskovy sady 113, 261 01 Příbram 1.**
Obor: • **Ošetrovatelství**, externí forma, dvouleté studium.

Nutné je předložit potvrzení od lékaře a délku dosavadní praxe.

► **Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o. p. s., U Santošky 17, 150 00 Praha 5,** tel.: 561 557, e-mail: studijni@vip-vs.cz, realizuje v prostorách **VŠERS Dlouhá 8, 261 01 Příbram 3** navazující **magisterský studijní program Mezinárodní a veřejné vztahy.**

⁷⁸ *Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce* [online]. 2005 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<skoly.pb.cz/SZS/>.

⁷⁹ *Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce* [online]. 2005 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<skoly.pb.cz/SZS/>.

Obr. 12: Logo VŠMVVZ Praha⁸⁰

Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o. p. s., U Santošky 17, 150 00 Praha 5, tel.: 251 563 158, e-mail: studijni@vip-vs.cz, realizuje v prostorách VŠERS Dlouhá 8, 261 01 Příbram 3 navazující magisterský studijní program **Mezinárodní a veřejné vztahy**. V Příbrami bude probíhat výuka oboru • **Evropská studia a veřejná správa** – specializace **Veřejná a regionální politika**. Tento obor je určen uchazečům, kteří mají zájem pracovat v oblasti integračních procesů nebo veřejné správy. Zejména je vhodný pro absolventy VŠERS. Jedná se o kombinované studium⁸¹

4.8 Rekvalifikace Úřadu práce Příbram

Úřad práce Příbram, náměstí T. G. Masaryka 145, 261 01 Příbram 1, tel.: 318 627 401 nabízí rekvalifikace na oddělení **Poradenství**.

Obr. 13: Logo ÚP⁸²

Rekvalifikovat se mohou uchazeči o zaměstnání, kteří mají přislíbené pracovní místo. Oddělení **Poradenství** má k dispozici seznam právě probíhajících rekvalifikací. Ty jsou vždy aktuální s ohledem na poptávku pracovního trhu.

⁸⁰ Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha – Úřední deska [online]. 2011 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:< http://www.vip-vs.cz/index.php?go=cz&show_cat=32>.

⁸¹ Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha – Studijní programy [online]. 2011 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:< http://www.vip-vs.cz/index.php?go=cz&show_cat=59>.

⁸² Úřad práce ČR [online]. 2011 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:< <http://portal.mpsv.cz/upcr>>.

Pro uchazeče, který si z nabídky ÚP nevybere, je možná i **nahodilá rekvalifikace**. V takovém případě si uchazeč s příslibem zaměstnání může vyhledat sám vzdělávací středisko, které má požadovanou rekvalifikaci v nabídce. Jedná se např. o rekvalifikaci Práce s motorovou pilou. Podmínkou je, aby středisko mělo potřebnou akreditaci MŠMT. V současné době ÚP Příbram zadalo **nahodilé zakázky** – rekvalifikace v oboru Florista, Vodoinstalatérské a topenářské práce, Přípravný kurz pro montéry plynových zařízení, Obsluha stavebních strojů, Tvorba webových stránek.⁸³

4.9 Evropský sociální fond na Úřadu práce Příbram

Obr. 14: Logo ESF⁸⁴

Evropský sociální fond je klíčovým finančním nástrojem pro realizování Evropské strategie zaměstnanosti. Jedním z jeho cílů je celoživotní vzdělávání a rozvoj kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly. Hlavním posláním ESF je rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, podpora sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů. Objem finančních prostředků z ESF pro ČR na programovací období 2007-2013 činí 3,8 mld. EUR. Spolu s nezbytným spolufinancováním ze státního rozpočtu se jedná celkem o 4,4 mld. EUR, což činí přibližně 124,2 mld. Kč.⁸⁵

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky trhu práce, profesního vzdělávání a zvyšování kvality veřejné správy v uvedených oblastech.

Obr. 15: Logo OP LZZ⁸⁶

⁸³ MALICHOVÁ, R. *Rekvalifikace - Řízený rozhovor* 28. 3. 2011.

⁸⁴ *Evropský sociální fond* [online]. 2008 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:< <http://www.esfcr.cz>>.

⁸⁵ *Evropský sociální fond* [online]. 2008 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:< <http://www.esfcr.cz>>.

⁸⁶ *Evropský sociální fond* [online]. 2008 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:< <http://www.esfcr.cz>>.

Úřad práce Příbram se podílí na následujících projektech:

- **Od kolébky do práce** je regionální individuální projekt, určený uchazečům o zaměstnání po rodičovské dovolené (až cca do 1 roku po jejím ukončení). Hlavním cílem projektu je nalezení trvalého zaměstnání pro účastníky projektu, a to během nebo krátce po jejich účasti v projektu. Zásadním principem je orientace na zvyšování dovedností jednotlivce a poskytování širších služeb, které podpoří jejich reintegraci na trhu práce. Účastníkům je po dobu účasti v projektu hrazeno cestovné a stravné. Je poskytován příspěvek na péči o děti a jiné závislé osoby, případně náhrada rodičovského příspěvku. Výhodou je i příspěvek zaměstnavatelům na nově vytvořená pracovní místa pro klienty projektu.⁸⁷

- **Praxe je začátek** je jedním z projektů, který je financován OP LZZ. Je to regionální individuální projekt. Má za cíl zvýšit zaměstnanost uchazečů o zaměstnání do 25 let věku, kteří mají praxi v rozsahu 0 až 6 měsíců. Hlavním cílem projektu je zvýšení zaměstnanosti cílové skupiny na trhu práce. Dílčím cílem projektu je rozšíření dosavadních znalostí v oblasti IT formou rekvalifikace a získání kvalitních pracovních návyků. Za pomoci individuální podpory při vyhledávání vhodných pracovních míst dochází k začlenění účastníka projektu na trh práce. V současné době probíhá už 2. běh.⁸⁸

- **Mladí bez kvalifikace** je dalším regionálním projektem připraveným s ÚP Příbram. Cílovou skupinou jsou uchazeči o zaměstnání do 25 let věku zejména se základním nebo s nedokončeným středním vzděláním evidovaní na ÚP Příbram. Cílem projektu je zvýšení zaměstnanosti cílové skupiny na trhu práce, popřípadě návrat účastníků projektu do vzdělávacího procesu. Účastník se projektu nemůže zúčastnit opakovaně. V současné době probíhá 3. běh tohoto kurzu.⁸⁹

- **Počítačová gramotnost pro nové zaměstnání uchazečů a zájemců nad 40 let** je projekt, který si klade za cíl proškolit účastníky v oblasti osobnostního rozvoje a zejména v dovednostech v oblasti informačních technologií. Na základě nově získaných kompetencí pomůže nalézt a zprostředkovat vhodné zaměstnání. Efektivnost

⁸⁷ *Od kolébky do práce* [online]. 2009 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.odkolebkydoprace.cz/cs/cile-projektu>>.

⁸⁸ *Praxe je začátek* [online]. 2009 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.praxejezacatekstc.cz/cile-projektu>>.

⁸⁹ *Mladí bez kvalifikace* [online]. 2009 [cit. 2011-03-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.mladibezkvalifikace.rcv.cz/index1.html>>.

projektu je založena na poradenství a individuálním přístupu, který vede k pojmenování problémů účastníků. Momentálně probíhá poslední běh.⁹⁰

- **Chci řešit svoji dlouhodobou nezaměstnanost** - jde opět o regionální individuální projekt, jehož hlavním cílem je zvýšení zaměstnanosti a začlenění zpět na trh práce. Dílčím cílem pak je zvýšení flexibility, motivace a doplnění či zvýšení kvalifikace nezaměstnaných tak, aby se co nejefektivněji začlenili zpět na trh práce a dále možnost ucházet se o zaměstnání, které do té doby neměli možnost vykonávat. Je určen pro uchazeče o zaměstnání s délkou evidence na úřadech práce nepřetržitě déle než 5 měsíců. Tento projekt probíhá na ÚP Příbram do 31. 5. 2012.⁹¹

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) se zaměřuje na oblast rozvoje lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání ve všech jeho rozmanitých formách s důrazem na komplexní systém celoživotního učení, utváření vhodného prostředí pro výzkumné, vývojové a inovační aktivity a stimulace spolupráce participujících subjektů. Tento program má na starost MŠMT, realizuje jej také **Centrum celoživotního vzdělávání VŠERS Příbram.**

Obr. 16: Logo OP VK⁹²

4.10 Další vzdělávání organizované VŠERS, o. p. s.⁹³

Centrum celoživotního vzdělávání VŠERS, o. p. s. je zaměřeno na vzdělávání pracovníků ve veřejné správě ČR, na další vzdělávání pedagogických pracovníků, sociálních pracovníků a zaměstnanců v sociálních službách, na vzdělávání strážníků obecní (městské) policie. CCV zabezpečuje také aktivity **Akademie třetího věku.**

⁹⁰ *Centrum vzdělávání, podpory a řešení v oblasti IT* [online]. 2008 [cit. 2011-03-25]. Dostupný z WWW:< <http://www.scomp.cz/Vzdelavaci-projekty/IT-nad-40-let.aspx>>.

⁹¹ *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupný z WWW:<<http://www.portal.mpsv.cz/sz/local>>.

⁹² *Evropský sociální fond* [online]. 2008 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.esfcr.cz>>.

⁹³ ELIÁŠOVÁ, J. VŠERS, *Centrum celoživotního vzdělávání - Řízený rozhovor* 22. 4. 2011.

CCV VŠERS Příbram, Dlouhá 163, 261 01 Příbram získalo granty z OP VK. Realizuje tak projekty:

- **Udržitelný rozvoj a environmentální výchova ve vzdělávání pedagogických pracovníků.** Tento kurz pomůže zájemcům k vytvoření projektu pro praktickou ekologickou výchovu na vlastní škole, k sestavení školních ekologických projektů a jejich prezentování. Účastníci kurzu budou moci řešenou problematiku dále konzultovat s odborníky i po ukončení kurzu. Bude vytvořen webový portál, na kterém bude probíhat konference on line mezi jednotlivými školami. Kurz je zdarma, výuka probíhá mimo pracovní dobu odpoledne či o sobotách. Informace podá Mgr. L. Půbalová, tel.: 387 201 253, e-mail: pubalova.@vsers.cz.

- **Projektový manažer pro vedoucí pracovníky základních a středních škol.** Projekt je určen pro projektové manažery Středočeského kraje (mimo Prahu), kteří tuto činnost vykonávají, nebo se na ni připravují. Je zaměřen na další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti projektového řízení a k získání dovednosti v IT při prezentaci. Zájemcům bude nabídnuta pomoc při tvorbě a realizaci projektů. Pro potřeby předávání informací bude vytvořen webový portál s databází aktuálních výzev a dalších informací. Kurz je v délce 160 vyučovacích hodin a 40 vyučovacích hodin prezentace projektu. Kontaktní osoba: Bc. Benedikt Pinc, tel.: 725 003 162.

- **Nové výukové metody a využití informačních technologií při realizaci školního vzdělávacího programu na základních a středních školách Středočeského kraje** se snaží prostřednictvím celé řady kurzů prohloubit praktické dovednosti učitelů v oblasti ICT technologií a jejich využití ve výuce v rámci naplňování školních vzdělávacích plánů. Výhodou je finanční a časová dostupnost těchto kurzů. Jsou financovány z OP VK a státním rozpočtem ČR. Realizují se v **CZV VŠERS Příbram**. Manažerem projektu je PaedDr. Vladimír Kříž, který podá bližší informace na tel.: 318 581 268, kriz@vsers.cz, www.granty.vsers.cz.

Z projektu **Nové výukové metody a využití ICT** je možné absolvovat aktuálně **Kurz práce s grafikou**. Je určen hlavně učitelům základních škol a středních škol z okresů **Příbram, Beroun, Benešov a Kladno**. Pro jeho úspěšné absolvování je třeba základní znalost v oboru výpočetní techniky. Účastníci se v kurzu seznámí s rastrovou a vektorovou grafikou. Naučí se základy animací, upravovat fotografie, vytvářet koláže, panorama a grafiku pro internet. Znalosti lze využít při návrhu, tvorbě a tisku různých grafických materiálů, jako vizitky, plakáty a další grafické prvky. Obsahem kurzu je

také využití programu GIMP, seznámení s programem Open Office Draw. Místem konání je VŠERS, Dlouhá 163, Příbram. Kontakt: Dagmar Janoušková, tel.: 318 581 268, e-mail: janouskova@vsers.cz.⁹⁴

Kurz využití ICT ve výuce cizího jazyka (Ruský jazyk) skončil v březnu 2011. Cílem kurzu bylo seznámit s programy, které jsou vhodné při výuce ruštiny. Součástí kurzu jsou praktické otázky využití internetových zdrojů a jejich zařazení do vlastní výuky ruštiny. Kurz probíhal za účasti rodilé mluvčí, která představila změny v lexice za posledních 20 let a nové trendy při výuce ruštiny.⁹⁵

Akademie třetího věku (AV3) je zabezpečována **Centrem celoživotního vzdělávání VŠERS Příbram**. Zahajuje svoji činnost v září r. 2011. Cílovou skupinou jsou senioři od 55 let. Pro začátek své činnosti připravila **celoroční kurzy** zaměřené na historii a na významné osobnosti města Příbram. Její plánovanou činností budou i **dlouhodobé akce**. Především se bude jednat o studium cizích jazyků, počítačových dovedností a dalších, jako například finanční gramotnost a práce s digitální fotografií. Dále připravuje i **jednorázové akce**, například podzimní návštěvu Svaté Hory, besedu o výživě, adventní tradice. Partnery AV3 jsou všechny významné kulturní instituce ve městě Příbram.⁹⁶

4.11 Konzultační středisko

Konzultační středisko pro ženské projekty proFem o. p. s., Dlouhá 97, 261 01 Příbram 3, tel.: 774 433 034, získalo finanční podporu z OP LZZ.

Obr. 16: Logo proFem⁹⁷

⁹⁴ MŠMT – Strukturální fondy [online]. 2006 [cit. 2011-01-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/kurz-prace-s-grafikou?highlightWords=nov%C3%A9+v%C3%BDukov%C3%A9+metody+vyu%C5%BEit%C3%A>>.

⁹⁵ MŠMT – Strukturální fondy [online]. 2006 [cit. 2011-01-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/kurz-vyuziti-ict-ve-vyuce-ciziho-jazyka-rusky-jazyk?highlightWords=nov%C3%A9+v%C3%BDukov%C3%A9+metody+vyu%C5%BEit%C3%AD>>.

⁹⁶ ELIÁŠOVÁ, J. VŠERS, *Centrum celoživotního vzdělávání - Řízený rozhovor* 22. 4. 2011.

⁹⁷ *Konzultační středisko pro ženské projekty, o. p. s.* [online]. 2006 [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.profem.cz/clanky/?x=2269673>>.

Konzultační středisko pro ženské projekty profem o. p. s., Dlouhá 97, 261 01 Příbram 3, tel.: 774 433 034, získalo finanční podporu z OP LZZ.

Pokračuje tak v úspěšných kurzech. V současné době pořádá v Příbrami tyto kurzy:

- **Akreditovaný počítačový a motivační kurz pro ženy 50+.** Jedná se o bezplatný 12 ti týdenní akreditovaný počítačový kurz. Cílovou skupinou jsou ženy starší 50 ti let, které se potýkají s dlouhodobou nezaměstnaností. Naučí se základům ovládnání počítače, práci s internetem a základům MS Office.

Dalším bezplatným vzdělávacím kurzem je

- **Start podnikání pro ženy 50+.** Je dalším bezplatným vzdělávacím kurzem, je určen pro začínající podnikatelky. V 8 týdenním kurzu načerpají mnoho užitečných informací potřebných k začátku podnikání z oblasti legislativy, financování, účetnictví.

- **Motivační a akreditovaný kurz PC a účetnictví pro ženy ohrožené domácím násilím** je určen pro ženy se špatnými životními zkušenostmi, které často brání získání lepšího zaměstnání nebo vzdělání. Kurz se skládá z motivační části na posílení sebedůvěry, z kurzu základů PC a z akreditovaného kurzu účetnictví. Frekventantkám je dále poskytnuto občerstvení a obědy, proplaceno cestovné a v případě potřeby zajištěno i hlídání dětí.⁹⁸

⁹⁸ *Konzultační středisko pro ženské projekty, o. p. s.* [online]. 2006 [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW:< <http://www.profem.cz/projekty/?x=1924321>>.

ZÁVĚR

Bakalářská práce v úvodní kapitole na základě literární rešerše charakterizuje systém vzdělávání dospělých v ČR. Tento systém je poměrně bohatý, každý si z nabídky vzdělávacích aktivit může vybrat. Nevýhodou je, že vzdělávání dospělých není v naší zemi organizováno centrálně, vyvíjí se v jednotlivých oblastech samostatně. Výjimku tvoří pouze rekvalifikační vzdělávání, které v ČR spadá pod gesci MPSV a je řízeno státem.

Rozvoj nových inspirativních současných metod e-learning a e-development souvisí s rychlým technickým pokrokem a rozvojem informačních technologií. Jejich použití je proto vhodné při kombinovaných formách studia i při podnikovém vzdělávání. Znamenají významnou finanční úsporu, neboť účastník se může vzdělávat přímo z domova.

Další část práce přibližuje jednotlivé úrovně formálního vzdělávání ISCED. Ke každému stupni uvádí konkrétní instituce v regionu Příbram, které tuto úroveň vzdělávání v dálkové formě poskytují. Začíná možnostmi dokončení primárního vzdělání pro dospělé v Kurzech pro získání základního vzdělání. Tyto kurzy se v příbramském regionu nyní neuskutečňují. Jsou zde uvedeny nejbližší realizované na dvou ZŠ v Praze. Nejvýznamnějším vzdělávatelem sekundárního vzdělávání je Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola Příbram. Nabízí vzdělávání dálkovou formou hned ve čtyřech oborech. Ze středních škol v regionu je jediná, která se touto formou vzdělávání zabývá. Nástavbové studium je také poměrně čtené, velkou nevýhodou však zůstává, že umožňuje studium pouze jediného oboru Podnikání, a to hned na třech středních odborných učilištích. Vyšší odborné vzdělání dálkovou formou nabízí jediná škola v Březnici, SPŠ a VOŠ Příbram o akreditaci usiluje.

Poměrně široká je nabídka terciárního vzdělávání. Bakalářské studijní programy je možné studovat hned ve třech školách přímo v Příbrami – VŠERS, o. p. s. (dokonce 3 obory), VŠ Báňská – TU Ostrava a VŠ zdravotnictva a sociální práce Bratislava. V Příbrami je možné studovat i magisterské studium, a to nově hned na dvou VŠ. Opět se jedná o VŠ zdravotnictva a sociální práce Bratislava a o VŠ mezinárodních a veřejných vztahů Praha, které mají v Příbrami svá střediska.

Úřad práce Příbram a jeho nabídka rekvalifikací přispívá velkou měrou k realizaci vzdělávání dospělých. Z uvedených statistik vyplývá, že v roce 2010 se

celkem rekvalifikovalo 480 uchazečů. Výhodou je, že rekvalifikovaní uchazeči se vrací do pracovního procesu rychle, neboť rekvalifikace probíhá na základě poptávky trhu. Celkem 322 uchazeči se v roce 2010 rekvalifikovali v rámci projektů OP Lidské zdroje a zaměstnanost.

Finanční prostředky Evropského sociálního fondu a operačních programů Lidské zdroje a zaměstnanost a Vzdělávání pro konkurenceschopnost přispívají významnou měrou k rozšíření možností vzdělávání dospělých příbramského regionu. Peněžní prostředky čerpají i Konzultační střediska, z nichž nejaktivnější je proFEM, které se specializuje na projekty pro ženy.

Významné aktivity dosáhlo i Centrum celoživotního vzdělávání VŠERS. Je zaměřené na vzdělávání pracovníků ve veřejné správě a pedagogických pracovníků. Toto CCV čerpá finanční prostředky z OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Jeho nabídka 22 kurzů je nejširší v regionu. Velkým přínosem pro vzdělávání starších občanů je nově zřízená Akademie třetího věku specializující se na vzdělávání seniorů od 55 let, která zahájí svou činnost od září 2011. Její aktivity bude zabezpečovat CCV VŠERS.

Poslední kapitola bakalářské práce je vytvořený metodický nástroj. Poskytuje aktuální informace o možnostech formálního vzdělávání dospělých v regionu Příbram. Tento metodický pokyn poslouží zájemcům o vzdělávání dospělých, aby se na základě podrobných informací seznámili s aktuální nabídkou možností dalšího vzdělávání. Všechny možnosti vzdělávání jsou seřazeny vzestupně, od základního až po vysokoškolské. Významné místo zde zaujímá Úřad práce Příbram se širokou nabídkou vzdělávacích programů. Rekvalifikace mohou být také spolufinancovány z peněžních prostředků Evropského sociálního fondu. Těchto finančních prostředků využívají i Konzultační střediska a Centrum celoživotního vzdělávání VŠERS. Metodický pokyn využije i široká veřejnost, nástroj může motivovat další dospělé ke zdokonalení svých znalostí, k získání nových kvalifikací a tím k lepšímu postavení na trhu práce.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. *Atlas školství 2011/2012*. Brno : P. F. art, spol. s r. o. 2010. 34 s. ISBN 978-80-7348-947-2.
2. *Atlas školství 2011/2012 - Vyšší odborné školy, jazykové školy, vysoké školy*. Brno : P. F. art, spol. s r. o. 2010. 43 s. ISBN 978-80-7348-968-7.
3. BEDNAŘÍKOVÁ, I. *Kapitoly z andragogiky 1*. 2. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2006. 78 s. ISBN 80-244-1355-8.
4. BEDNAŘÍKOVÁ, I. *Kapitoly z andragogiky 2*. 2. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2006. 82 s. ISBN 80-244-1356-6.
5. BENEŠ, M. *Andragogika*. 1.vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. 136 s. ISBN 978-80-247-2580-2.
6. BENEŠ, M. et al. *Lidský kapitál a vzdělávací marketing*. 1. vyd. Praha : EUROLEX BOHEMIA s. r. o., 2004. 180 s. ISBN 80-86861-04-X.
7. BERTRAND, Y. *Soudobé teorie vzdělávání*. 1. vyd. Praha : Portál, 1998. 248 s. ISBN 80-7178-216-5.
8. BOČKOVÁ, V. Vzdělávání dospělých. In PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. 1. vyd. Praha : Portál, 2009. s. 478 – 482. ISBN 978-80-7367-546-2.
9. HRONÍK, F. *Rozvoj a vzdělávání pracovníků*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2007. 240 s. ISBN 978-80-247-1457-8.
10. KAMENÍČEK, J. *Lidský kapitál – úvod do ekonomie chování*. Praha : UK - Karolinum, 2003. 248 s. ISBN 80-246-0449-3.
11. KOUBEK, J. *Řízení lidských zdrojů*. Praha : Management Press, 1997. 350 s. ISBN 80-85943-51-4.
12. MPSV *Nové operační programy klíčovou dírkou*. 2007. 20 s. ISBN 978-80-86878-57-7.
13. NORDSTROM, K., RIDDERSTRALE, J. *Funky business*. Praha : Grada Publishing, 2005. 220 s. ISBN 80-247-1067-6.
14. PLAMÍNEK, J. *Vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2010. 318 s. ISBN 978-80-247-3235-0.

15. PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. 1. vyd. Praha : Portál, 2009. 936 s. ISBN 978-80-7367-546-2.
16. PRŮCHA, J. et al. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha : Portál, 2003. 322 s. ISBN 80-7178-772-8.
17. PRŮCHA, J. et al. *Pedagogický slovník*. 6. vyd. Praha : Portál, 2009. 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
18. SAK, P. et al. *Člověk a vzdělávání v informační společnosti*. Praha : Portál, 2007. 290 s. ISBN 978-80-7367-230-0.
19. ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha : Portál, 2009. 208 s. ISBN 978-80-7367-551-6.
20. ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání mládeže a dospělých*. In PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. 1. vyd. Praha : Portál, 2009. 503 – 507 s. ISBN 978-80-7367-546-2.
21. TURECKIOVÁ, M. *Podnikové vzdělávání*. In PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. 1. vyd. Praha : Portál, 2009. s. 508 – 513. ISBN 978-80-7367-546-2.
22. VELAS, M., SVOBODOVÁ, L. *Andragogika a personální řízení – Testy*. 1. vyd. Praha : FRAGMENT, 2008. 204 s. ISBN 978-80-253-0594-2.
23. VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ, M. *Kompetence ve vzdělávání*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. 160 s. ISBN 978-80-247-1770-8.
24. VODÁK, J., KUCHARČÍKOVÁ, A. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. Praha : Grada Publishing, a. s., 2007. 206 s. ISBN 978-80-247-1904-7.
25. ZOUNEK, J. *ICT v životě základní školy*. Praha : Triton, 2006. 158 s. ISBN 80-7254-858-1.
26. ZOUNEK, J. et al. *Vzdělávací nabídka pro dospělé v České republice*. *Pedagogika*, 2006, roč. 56, č. 2, s. 152 – 163. ISSN 3330-3815.
27. ZOUNEK, J. et al. *Vzdělávání v institucích neformálního vzdělávání*. In PRŮCHA, J. et al. *Pedagogická encyklopedie*. 1. vyd. Praha : Portál, 2009. s. 522 - 524. ISBN 978-80-7367-546-2.

Elektronické zdroje

1. *Centrum vzdělávání, podpory a řešení v oblasti IT* [online]. 2008 [cit. 2011-03-25]. Dostupný z WWW:< <http://www.scomp.cz/Vzdelavaci-projekty/IT-nad-40-let.aspx>>.
2. *Evropský sociální fond* [online]. 2008 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.esfcr.cz>>.
3. *Fakulta bezpečnostního inženýrství* [online]. 2010 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.fbi.vsb.cz/cs/okruhystudium-a-vyuka/prijimaci-rizeni/podminky-prijeti-kestudiu/>>.
4. *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupný z WWW:<<http://www.portal.mpsv.cz/sz/local>>.
5. *Konzultační středisko pro ženské projekty, o. p .s.* [online]. 2006 [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW:< <http://www.profem.cz/clanky/?x=2269673>>.
6. *Mláďí bez kvalifikace* [online]. 2009 [cit. 2011-03-25]. Dostupný z WWW:<<http://www.mladibezkvalifikace.rcv.cz/index1.html>>.
7. *MPSV – Úřad práce Příbram* [online]. 2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupný z WWW:<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/rek/?_piref37_1298285_37_241135_241135.statse=200000000011&_piref37_1298285_37_241135_241135.statsk=2000000000014&_piref37_1298285_37_241135_241135.send=send&_piref37_1298285_37_241135_241135.stat=2000000000026&_piref37_1298285_37_241135_241135.obdobi=4&_piref37_1298285_37_241135_241135.rok=2010&_piref37_1298285_37_241135_241135.uzemi=155000&ok=Vybrat>.
8. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice* [online]. 2001 [cit. 2010-12-01]. Dostupný z WWW:<<http://www.msmt.cz/file/88?highlightWords=b%ED1%E1+knih>>.
9. *Od kolébky do práce* [online]. 2009 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.odkolebkydoprace.cz/cs/cile-projektu>>.
10. *Praxe je začátek* [online]. 2009 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.praxejezacatekstc.cz/cile-projektu>>.
11. *SOU Hluboš - Studijní a učební obory* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.souhlubos.cz/obory14a.htm>>.

12. *SOU Hluboš - Úvodní stránka* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.souhlubos.cz/>>.
13. *SOU Sedlčany - Hlavní stránka* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.sou.sedlcany.cz>>.
14. *SOU Sedlčany - Vyučované obory* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.sou.sedlcany.cz/podnik.html>>.
15. *SOU Sedlčany o. p. s. - Kontakty* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.souch.sedlcany.cz/index.php?kategorie=kontakty>>.
16. *SOU Sedlčany o. p. s. - Učební a studijní obory* [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Dostupný z WWW:<<http://www.souch.sedlcany.cz/index.php?kategorie=ucebni-a-sudijni-obory>>.
17. *SPŠ a VOŠ Příbram - Možnosti studia* [online]. 2011 [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.spspb.cz>>.
18. *SPŠ a VOŠ Příbram - Úvodní stránka* [online]. 2010 [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.spspb.cz/>>.
19. *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě* [online]. 2009 [cit.2010-12-03]. Dostupný z WWW: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf>.
20. *SZŠ a VOŠZ Příbram - Akreditovaný kvalifikační kurz* [online]. 2011 [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.szs.pb.cz/san.pdf>>.
21. *SZŠ a VOŠZ Příbram - Úvodní strana* [online]. 2005 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://skoly.pb.cz/SZS/>>.
22. *Úřad práce ČR* [online]. 2011 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<<http://portal.mpsv.cz/upcr>>.
23. *VOŠ a SOŠ Březnice - O škole* [online]. 2011 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.sbrez.cz/>>.
24. *VOŠ a SOŠ Březnice – Pro uchazeče* [online]. 2011 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.sbrez.cz/?page=obory/šocspr-dalka&lang=cz>>.

25. *Vysoká škola zdravotnictva a sociálnej práce* [online]. 2005 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<<http://skoly.pb.cz/SZS/>>.
26. *VŠB - Nabídky* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.vsb.cz/cs/>>.
27. *VŠERS* [online]. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.vsers.cz>>.
28. *VŠERS - Souhrnné informace o studiu* [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Dostupný z WWW:<<http://www.vsers.cz/soubory/info.pdf>>.
29. *Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha – Studijní programy* [online]. 2011 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<http://www.vip-vs.cz/index.php?go=cz&show_cat=59>.
30. *Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha – Úřední deska* [online]. 2011 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<http://www.vipvs.cz/index.php?go=cz&show_cat=32>.
31. *Vysoká škola zdravotnictva a sociálnej práce* [online]. 2005 [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW:<<http://skoly.pb.cz/SZS/>>.
32. *Základní škola Havlíčkovo nám. - Kurz základního vzdělávání* [online]. 2006 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.havlicak.cz/kurz.php>>.
33. *Základní škola Havlíčkovo nám. - Titulní stránka* [online]. 2006 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.havlicak.cz/>>.
34. *ZŠ Botičská - Aktuality* [online]. 2009 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.zsboticska.cz/>>.
35. *ZŠ Botičská - Kurz základního vzdělávání* [online]. 2009 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <http://www.zsboticska.cz/kurz_zakl_vzdelani.html>.

Legislativní dokumenty

Česko. Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 110/2007 Sb., č. 362/2007 Sb., č. 223/2009 Sb. a č. 227/2009 Sb. In *Úplné znění č. 745*. Ostrava : Sagit, 2009. 480 s. ISBN 978-80-7208-771-6.

Česko. Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 190, s. 10262 - 10324.

Česko. Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, s. 8270-8316.

Interview s odborníkem

MALICHOVÁ, R. Úřad práce Příbram, R. *Rekvalifikace - Řízený rozhovor*. 28. 3. 2011.

MÁCHA, L. Krajský úřad Středočeský kraj, *Kurz pro získání základního vzdělání - Řízený rozhovor*. 16. 2. 2011.

ELIÁŠOVÁ, J. VŠERS, *Centrum celoživotního vzdělávání - Řízený rozhovor*. 22. 4. 2011.